

UAR 2001

9 mei 2001/Nr. 450.2001.001241 Uit: Staatscourant 15 juni 2001, nr. 113
door RABC www.BestekKennis.nl omgebouwd naar euro versie

Rijksgebouwendienst Coördinatie Bouwbeleid De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Staatssecretaris van Defensie;
Gezien de aanbevelingen van de Werkgroep 'Ordening in de bouwsector'; Besluiten:

Hoofdstuk I. Algemeen

Artikel 1. Aanduidingen, begripsbepalingen

Voor de toepassing van deze regeling wordt verstaan onder:

- a. aanbestede: degene die voornemens is een werk op te dragen;
- b. opdrachtgever: degene die een werk heeft opgedragen;
- c. gegadigde: natuurlijke persoon of rechtspersoon die zich bij een aanbesteding met voorafgaande selectie aanmeldt met het verzoek tot de inschrijving te worden uitgenodigd;
- d. inschrijver: natuurlijke persoon of rechtspersoon die door middel van een inschrijving aanbiedt een werk uit te voeren;
- e. directievoerende instantie: organisatorische eenheid waaruit een of meer personen worden aangewezen om toezicht uit te oefenen op de uitvoering van een werk en op de naleving van de overeenkomst van aanneming van werk;
- f. aannemer: inschrijver aan wie een werk is opgedragen;
- g. bestek: beschrijving van een werk, de daarbij behorende tekeningen en de voor dat werk geldende voorwaarden;
- h. standaardbestek: bestek, opgesteld volgens de STABU-systematiek van de Stichting STABU, gevestigd te Ede, dan wel volgens de RAW-systematiek van de Stichting CROW, eveneens gevestigd te Ede, dan wel volgens een andere gezamenlijk door organisaties van opdrachtgevers en opdrachtnemers ontwikkelde systematiek;
- i. nota van inlichtingen: een of meer nota's die van verstrekte inlichtingen zijn opgemaakt;
- j. proces-verbaal van aanwijzing: verslag waarin de bij een aanwijzing ter plaatse verstrekte gegevens zijn vastgelegd;
- k. werk: uit te voeren werk, eventueel met inbegrip van het ontwerp en de ten behoeve van dat werk te verrichten leveringen;
- l. dag: kalenderdag;
- m. inschrijvingsom: bedrag waarvoor een inschrijver heeft aangeboden het werk uit te voeren.

Artikel 2. Termijnen

1. Indien de laatste dag van een in deze regeling genoemde termijn op een algemeen of ter plaatse van het werk erkende, of door de overheid dan wel bij of krachtens een voor de aanbestede van belang zijnde collectieve arbeidsovereenkomst voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet-individuele vrije dag valt, eindigt de termijn op de eerstvolgende werkdag.
2. Waar in dit reglement minimumtermijnen zijn gegeven voor de aanmelding als gegadigde, onderscheidenlijk voor het doen van een inschrijving, houdt de aanbestede er bij het vaststellen van de termijn rekening mee of sprake is van een vakantieperiode dan wel van een andere periode waarvan de aanbestede moet weten dat daarin redelijkerwijs geen aanmelding of inschrijving zal kunnen worden voorbereid.

Artikel 3. Toepasselijkheid

1. Indien in de algemene bekendmaking of in de uitnodiging is vermeld dat de aanbesteding zal geschieden overeenkomstig deze regeling, zijn de bepalingen van deze regeling van toepassing, voorzover daarvan niet uitdrukkelijk in de bekendmaking, de uitnodiging, het bestek, de nota van inlichtingen of het proces-verbaal van aanwijzing is afgeweken. Afwijking van de bepalingen van deze regeling is alleen toegestaan indien van de aanbestede redelijkerwijs geen onverkorte toepassing van de bepalingen kan worden gevergd dan wel indien deze regeling in de mogelijkheid tot afwijking voorziet.
2. Indien toepassing is gegeven aan het eerste lid, eerste volzin, wordt degene die tegenover de aanbestede blijkt heeft gegeven voornemens te zijn op het werk in te schrijven of deel te nemen aan de selectie, geacht te hebben ingestemd met toepassing van deze regeling.

Artikel 4. Wijze van aanbesteding

Aanbesteding van een werk kan plaatsvinden als:

- a. openbare aanbesteding;
- b. aanbesteding met voorafgaande selectie;
- c. onderhandse aanbesteding;
- d. onderhandse aanbesteding na selectie.

Hoofdstuk II. Openbare aanbesteding

Artikel 5. Omschrijving

Een openbare aanbesteding is een aanbesteding die algemeen bekend wordt gemaakt en waarbij een ieder kan inschrijven.

Artikel 6. Bekendmaking

1. Een aanbestede maakt het voornemen om een werk openbaar aan te besteden ten minste 36 dagen voor het tijdstip van aanbesteding bekend in de Staatscourant of in een landelijk verspreid vakblad. Hij kan voorts dit voornemen op andere wijze bekendmaken.
2. De bekendmaking, bedoeld in het eerste lid, vermeldt in elk geval:
  - a. naam en adres van de aanbestede;
  - b. het van toepassing zijn van deze regeling alsmede dat de aanbesteding een openbare aanbesteding is;
  - c. dat de artikelen 42 en 43 niet van toepassing zijn indien de aan de inschrijving verbonden kosten niet worden vergoed;
  - d. een korte omschrijving van het werk, waaruit aard, omvang, algemene kenmerken en plaats van uitvoering van het werk blijken, alsmede, indien het werk in percelen is verdeeld, de grootte van de percelen en het al of niet kunnen inschrijven op elk perceel afzonderlijk, een aantal samengevoegde percelen of het totaal van de percelen;
  - e. uitvoeringstermijnen;
  - f. betalingsregeling;
  - g. waar, wanneer en onder welke voorwaarden exemplaren van het bestek verkrijgbaar zijn;
  - h. waar en wanneer inlichtingen worden gegeven;
  - i. waar en wanneer een aanwijzing ter plaatse wordt gehouden;
  - j. waar en op welke data het bestek, de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing ter inzage liggen;
  - k. waar en wanneer de inschrijvingsbiljetten, bedoeld in artikel 12, moeten worden ingeleverd;
  - l. plaats en tijdstip van aanbesteding;
  - m. de belangrijkste van de in artikel 7, derde lid, bedoelde eisen en gegevens;
  - n. de belangrijkste van de in artikel 7, vierde lid, bedoelde gunningscriteria en gegevens.
3. De bekendmaking, bedoeld in het eerste lid, vermeldt in voorkomend geval:
  - a. dat de mogelijkheid tot het doen van een alternatieve aanbieding is uitgesloten;
  - b. de mogelijkheid tot het achterwege laten van een aanbieding overeenkomstig het bestek en de eventuele nota van inlichtingen, indien de mogelijkheid tot het doen van een alternatieve aanbieding niet is uitgesloten;
  - c. naam en adres van de directievoerende instantie, voorzover deze op het tijdstip van bekendmaking bekend zijn;
  - d. de termijn van gestanddoening, indien wordt afgeweken van de termijn, genoemd in artikel 19, eerste lid.

Artikel 7. Bestek

1. Het bestek vermeldt naam en adres van de aanbestede.
2. Het bestek dient uiterlijk 10 dagen na de datum van bekendmaking, bedoeld in artikel 6, eerste lid, tot het tijdstip van de aanbesteding voor een ieder ter inzage te liggen. Een afdruk van het bestek dient tot de dag van de aanbesteding tegen betaling van de kosten van een afdruk verkrijgbaar te zijn.

3. Het bestek vermeldt alle maatschappelijke, technische, organisatorische en financieel-economische eisen waaraan een inschrijver op zowel de dag van aanbesteding als de dag van opdrachtverlening moet voldoen, alsmede de gegevens die moeten worden overgelegd om in aanmerking te kunnen komen voor de opdracht van het werk, tenzij in de bekendmaking is vermeld, dat de daarin gegeven opsommingen van eisen en over te leggen gegevens uitputtend zijn.
4. Het bestek vermeldt voorts, indien de aanbesteder zich het recht voorbehoudt het werk op te dragen aan de inschrijver met de economisch meest voordelige aanbieding, bedoeld in artikel 24, tweede lid, onderdeel c, alle gunningscriteria die anders zijn dan het gunningscriterium van de laagste prijs, alsmede de gegevens die moeten worden overgelegd om in aanmerking te kunnen komen voor de opdracht van het werk, tenzij in de bekendmaking is vermeld dat de daarin gegeven opsommingen van gunningscriteria en over te leggen gegevens uitputtend zijn. De aanbesteder vermeldt de gunningscriteria zo mogelijk in afnemende volgorde van het belang dat hij er aan hecht.
5. Het bestek vermeldt voorts of gegevens als bedoeld in het derde en vierde lid, met inachtneming van het bepaalde in artikel 12, derde en vierde lid, dienen te worden overgelegd bij de inschrijving dan wel dienen te worden overgelegd op een later tijdstip, met dien verstande dat de aanbesteder de overlegging van stukken ter staving van gegevens over gedrag en solvabiliteit uitsluitend kan verzoeken aan de inschrijver die ingevolge artikel 24, tweede lid, voor de opdracht van het werk in aanmerking komt.
6. In het bestek kan worden bepaald dat de aannemer bij de aanvang van het werk een bedrag, uitgedrukt in een percentage van de inschrijvingsssom, betaalt aan de stichting die het fonds beheert voor de financiering van het collectief onderzoek met betrekking tot de sector waartoe het opgedragen werk behoort.

Artikel 8. Eisen, criteria

1. De in het bestek of de bekendmaking vermelde eisen dienen objectief en eenduidig te zijn, alsmede in redelijke verhouding te staan tot aard en omvang van het werk.
2. De in het bestek of de bekendmaking vermelde gunningscriteria die anders zijn dan het gunningscriterium van de laagste prijs kunnen variëren naar de aard van de opdracht zoals prijs, verrekensprijs of -prijzen, gebruikskosten, rentabiliteit, uitvoeringstermijn en technische waarde, doch mogen niet de begroting van de inschrijver betreffen.

Artikel 9. Inlichtingen

1. Een ieder die jegens de aanbesteder blijkt heeft gegeven voornemens te zijn op het werk in te schrijven of bij dit werk belang te hebben, is gerechtigd tot het stellen van mondelinge en schriftelijke vragen.
2. Voorzover de door de aanbesteder verstrekte inlichtingen strekken tot aanvulling of wijziging van het bestek dan wel de kosten, de duur of de wijze van de uitvoering van het werk kunnen beïnvloeden, wordt van die inlichtingen alsmede van de daaraan ten grondslag liggende mondelinge en schriftelijke vragen, gesteld door degenen als bedoeld in het eerste lid, door of namens de aanbesteder een nota van inlichtingen opgemaakt.
3. Van een gehouden aanwijzing ter plaatse wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van aanwijzing opgemaakt.
4. De nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing worden door of namens de aanbesteder ondertekend en liggen ter inzage gedurende ten minste zeven dagen voorafgaand aan de dag van aanbesteding op de aangegeven plaats of plaatsen, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdeel j.
5. Een ieder die voornemens is op het werk in te schrijven, is gerechtigd de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing te waarmerken.
6. Door of namens de aanbesteder wordt aan een ieder die jegens de aanbesteder blijkt heeft gegeven voornemens te zijn op het werk in te schrijven of bij dit werk belang te hebben, een afschrift van de nota van inlichtingen en van het proces-verbaal van aanwijzing verstrekt.
7. Alle verstrekte inlichtingen of gegeven aanwijzingen als bedoeld in dit artikel zijn, voorzover die inlichtingen of aanwijzingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen of in het proces-verbaal van aanwijzing, voor elke inschrijver bindend.

Artikel 10. Details, monsters

Aan hen die blijkt hebben gegeven voornemens te zijn op het werk in te schrijven of die bij het werk belang hebben, wordt zoveel mogelijk de gelegenheid geboden kennis te nemen van details van hoofdconstructies en onderdelen, alsmede van monsters die het algemene karakter van de leveringen aangeven. Van een en ander wordt in de nota van inlichtingen dan wel in het proces-verbaal van aanwijzing melding gemaakt. Het staat de hiervoor genoemde vrij die details en monsters te waarmerken.

Artikel 11. Inschrijving

1. De aanbesteding geschiedt bij inschrijving.
2. De inschrijver dient op de dag van de aanbesteding te beschikken over een door hem ondertekende – en op aanvraag van de aanbesteder te overhandigen – verklaring dat hij op de dag van aanbesteding voldoet aan de wettelijke verplichtingen die verbonden zijn aan de uitoefening van het aannemingsbedrijf.
3. Het inschrijvingsbiljet, bedoeld in artikel 12, eerste lid, moet in een enveloppe zijn gesloten, waarop duidelijk moet zijn vermeld op welk werk het inschrijvingsbiljet betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van het werk in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.
4. Een inschrijver is gerechtigd op het in de bekendmaking vermelde adres zelf het inschrijvingsbiljet in de daarvoor bestemde afgesloten en verzegelde bus te deponeren.
5. Indien een inschrijver van zijn bevoegdheid, bedoeld in het vierde lid, geen gebruik maakt, wordt het inschrijvingsbiljet na ontvangst op het in de bekendmaking vermelde adres, door of namens de aanbesteder in de bus gedeponereerd.
6. Het inschrijvingsbiljet mag tot het tijdstip van de aanbesteding in de bus worden gedeponereerd.
7. Een inschrijver draagt het risico van de goede en tijdige aanwezigheid van zijn inschrijvingsbiljet in de bus.
8. Een inschrijver kan tot het tijdstip van de aanbesteding door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met het inschrijvingsbiljet, zijn inschrijving intrekken.

Artikel 12. Inschrijvingsbiljet

1. Elk inschrijvingsbiljet moet door de inschrijver zijn ondertekend en zijn ingericht volgens model A van de bij deze regeling behorende bijlage I.
2. Indien in het bestek is bepaald dat de inschrijver bij zijn inschrijving verrekensprijzen moet opgeven, moet een door de inschrijver ondertekende staat, ingericht volgens model A 1 van de bij deze regeling behorende bijlage I, bij het inschrijvingsbiljet zijn gevoegd.
3. Indien in het bestek of de bekendmaking is bepaald dat de inschrijver bij de inschrijving gegevens als bedoeld in artikel 7, derde en vierde lid, moet verstrekken, moeten deze gegevens worden gevoegd bij – en maken zij onderdeel uit van – het inschrijvingsbiljet, bedoeld in het eerste lid. Tot deze gegevens behoren in elk geval niet gegevens betreffende de specificatie van de inschrijvingsssom.
4. Indien in het bestek of de bekendmaking is bepaald dat de inschrijver bij de inschrijving naast de gegevens, bedoeld in artikel 7, derde en vierde lid, dan wel in plaats van die gegevens andere gegevens moet verstrekken, dient de inschrijver de ondertekende bescheiden die deze gegevens bevatten, in een afzonderlijke dichte enveloppe te sluiten, waarop duidelijk zijn vermeld de naam en het adres van de inschrijver, alsmede op welk werk, op welk perceel of op welke combinatie van percelen die bescheiden betrekking hebben. Indien gegevens zijn verlangd, bestaande uit een specificatie van de inschrijvingsssom, dient de specificatie in overeenstemming te zijn met de door de aanbesteder gestelde eisen.
5. De enveloppe, bedoeld in het vierde lid, dient in de enveloppe, bedoeld in artikel 11, derde lid, te worden gesloten en maakt deel uit van de inschrijving.

Artikel 13. Inschrijving op werk verdeeld in percelen

Indien het werk verdeeld is in percelen, kan worden ingeschreven op elk perceel afzonderlijk en – tenzij het tegendeel in de bekendmaking, het bestek of de nota van inlichtingen is bepaald – tevens op een aantal samengevoegde percelen en op het totaal van de percelen. Voor elke inschrijving moet een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden in de bus, bedoeld in artikel 11, vierde lid, worden gedeponereerd.

Artikel 14. Inschrijving op werk van op te geven omvang

Indien de aanbesteding een werk betreft van door de inschrijver bij diens inschrijving op te geven omvang voor een in het bestek of de nota van inlichtingen vermeld bedrag, wordt in het bestek of de nota van inlichtingen aangegeven op welke wijze het inschrijvingsbiljet moet worden ingericht.

Artikel 15. Gezamenlijke inschrijving

Indien twee of meer inschrijvers tezamen inschrijven, zijn zij hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst van aanneming voortvloeiende verplichtingen. Zij zijn verplicht op het inschrijvingsbiljet te vermelden wie hen in alle opzichten vertegenwoordigt.

Artikel 16. Inschrijving onder voorwaarden

Indien aan een inschrijving voorwaarden zijn verbonden, wordt de inschrijving geacht niet te zijn gedaan.

Artikel 17. Inschrijving, inhoudende een alternatieve aanbidding

1. Onverminderd artikel 23 is de aanbesteder verplicht een inschrijving, inhoudende een alternatieve aanbidding, in beschouwing te nemen:

- indien de mogelijkheid tot het doen van een alternatieve aanbidding in de bekendmaking niet is uitgesloten;
  - indien de alternatieve aanbidding betrekking heeft op een wezenlijke wijziging van de voorgeschreven constructie, de bouwstoffen, de werkwijze of de hulpmiddelen, en voorts
  - indien de alternatieve aanbidding naar het oordeel van de aanbesteder in kwaliteit ten minste gelijkwaardig is aan hetgeen is voorgeschreven.
2. Een alternatieve aanbidding moet worden ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven, dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een alternatieve aanbidding. Het inschrijvingsbiljet dient vergezeld te gaan van een duidelijke omschrijving van hetgeen de alternatieve aanbidding inhoudt.
3. De inschrijver die een alternatieve aanbidding doet, is verplicht tevens in te schrijven overeenkomstig het bestek en de nota van inlichtingen, tenzij met toepassing van artikel 6, derde lid, onderdeel b, in de bekendmaking is vermeld dat een dergelijke inschrijving achterwege gelaten mag worden.
4. Artikel 16 is van overeenkomstige toepassing, behoudens indien de voorwaarden de toestemming tot het gebruik van de alternatieve aanbidding betreffen.

Artikel 18. Inschrijving op varianten in het bestek

- Indien in het bestek of in de nota van inlichtingen varianten als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten in het bestek of in de nota van inlichtingen verplicht is gesteld.
- Een inschrijver dient voor elke variant waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in te dienen. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.
- Artikel 16 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 19. Termijn van gestanddoening

- De inschrijver moet zijn aanbidding gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de aanbesteding heeft plaatsgevonden, tenzij in de bekendmaking, het bestek of de nota van inlichtingen een andere termijn is gesteld.
- De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht van het werk. Aan een zodanig verzoek kan door de inschrijver geen aanspraak op de opdracht worden ontleend.

Artikel 20. Wijziging van de aanbidding

- Een inschrijver kan zijn aanbidding na het tijdstip van de aanbesteding niet wijzigen of aanvullen, tenzij het de inschrijver betreft die, gelet op het bepaalde in artikel 24, tweede lid, in aanmerking komt voor de opdracht van het werk en de aanbesteder aan deze inschrijver een verzoek tot wijziging of aanvulling heeft gedaan. Bij het verzoek tot wijziging of aanvulling maakt de aanbesteder geen gebruik van hetgeen hem op basis van aanbidding van andere inschrijvers bekend is. De inschrijver wijst een dergelijk verzoek niet af dan nadat tussen hem en de aanbesteder overleg over het verzoek heeft plaatsgevonden. Aan een zodanig verzoek kan door de inschrijver geen aanspraak op de opdracht worden ontleend.
- De aanbesteder doet een verzoek als bedoeld in het eerste lid, indien de inschrijvingsommen hoger zijn dan hetgeen de aanbesteder op basis van een zorgvuldige begroting van kosten redelijkerwijs mocht verwachten, een en ander onverminderd de mogelijkheid van de aanbidding gebruik te maken.
- Een verzoek als bedoeld in het eerste lid, dat geen ander doel heeft dan het wijzigen van de inschrijvingsom, wordt niet gedaan indien deze inschrijvingsom overeenstemt met of lager is dan het bedrag van de begroting van de aanbesteder.
- Indien de aanbesteder een verzoek als bedoeld in het eerste lid doet, is hij desgevraagd gehouden om zijn begroting over te leggen aan de inschrijver, bedoeld in het eerste lid. De opbouw van de begroting dient aan te sluiten bij de door de aanbesteder in het bestek verlangde specificatie van de inschrijvingsom.
- Indien de aanbesteder niet eerder verlangd heeft dat een specificatie van de inschrijvingsom wordt overgelegd, is hij daartoe alsnog gerechtigd bij het doen van een verzoek als bedoeld in het eerste lid.
- Partijen dienen de begroting, onderscheidenlijk de specificatie van de inschrijvingsom, over en weer vertrouwelijk te behandelen.
- Indien het in het eerste lid bedoelde overleg niet leidt tot een opdracht, kan een verzoek als bedoeld in het eerste lid worden gedaan aan de inschrijver die daarna op grond van artikel 24, tweede lid, voor de opdracht in aanmerking komt. In dat geval zijn de vorige leden van dit artikel van overeenkomstige toepassing. Het verzoek wordt niet gedaan dan nadat de aanbesteder aan de inschrijver met wie het in het eerste lid bedoelde overleg is gevoerd, schriftelijk heeft meegedeeld dat aan hem geen opdracht wordt verleend.
- Een verzoek als bedoeld in het zevende lid kan niet worden gedaan indien het niet verlenen van de opdracht aan de inschrijver met wie het in het eerste lid bedoelde overleg is gevoerd, moet worden toegerekend aan de aanbesteder.

Artikel 21. Aanbesteding

- Degene die de aanbesteding houdt, opent de enveloppen met de inschrijvingsbiljetten in het openbaar op de plaats en op het tijdstip van de aanbesteding zoals deze in de bekendmaking, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdeel I, zijn vermeld. Het is de aanbesteder niet toegestaan dit tijdstip te vervroegen.
- Hij leest de namen van de inschrijvers op alsmede de in de inschrijvingsbiljetten genoemde inschrijvingssommen, voor welke zij aanbieden het werk aan te nemen dan wel de hoeveelheid werk die zij overeenkomstig artikel 14 willen verrichten. Vervolgens leest hij de namen en de inschrijvingssommen dan wel de hoeveelheden werk op, vermeld in de inschrijvingsbiljetten die betrekking hebben op alternatieve aanbiddingen. In de op te lezen bedragen is de omzetbelasting niet begrepen.
- Indien een bedrag zowel in cijfers als in letters is vermeld, die niet met elkaar overeenstemmen, geldt het bedrag in letters.
- Van de in het oog vallende onregelmatigheden in de inschrijvingsbiljetten wordt melding gemaakt. Degene die de aanbesteding houdt, doet evenwel geen uitspraak over de geldigheid of ongeldigheid van de inschrijvingsbiljetten; de beoordeling hiervan geschiedt door de aanbesteder met inachtneming van artikel 23.

Artikel 22. Proces-verbaal van aanbesteding

- Van het verloop van de aanbesteding wordt proces-verbaal opgemaakt volgens model B van de bij deze regeling behorende bijlage I. Het proces-verbaal wordt zo spoedig mogelijk na de aanbesteding door degene die de aanbesteding houdt, ondertekend.
- Belangstellenden kunnen op het in de bekendmaking, bedoeld in artikel 6, genoemde adres het proces-verbaal van aanbesteding inzien of een afschrift hiervan verkrijgen.

Artikel 23. Ongeldigheid van de inschrijvingen

Inschrijvingen die niet voldoen aan de eisen gesteld in deze regeling, de bekendmaking, het bestek of de nota van inlichtingen, zijn ongeldig, tenzij die inschrijvingen voldoende zekerheid verschaffen omtrent de aanbidding en de persoon van de inschrijver. Eveneens zijn ongeldig inschrijvingen die zijn gedaan op grond van een overeenkomst, besluit of gedraging welke in strijd zijn met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht.

Artikel 24. Keuze aannemer

- Voor de opdracht van het werk komen alleen inschrijvers in aanmerking die op zowel de dag van aanbesteding als de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de bekendmaking en het bestek zijn vermeld en die redelijkerwijs in staat moeten worden geacht het werk vakkundig en op regelmatige wijze uit te voeren. Het is de aanbesteder niet toegestaan af te wijken van de in de bekendmaking en het bestek vermelde eisen.
- Onverminderd het eerste lid geschiedt de opdracht van het werk aan:
  - de inschrijver die de laagste prijs heeft aangeboden;

- b. de inschrijver met de economisch meest voordelige aanbieding, indien het een inschrijving, inhoudende een alternatieve aanbieding betreft die door de aanbesteder in beschouwing is genomen;
  - c. de inschrijver met de economisch meest voordelige aanbieding, indien in de bekendmaking of het bestek overeenkomstig artikel 7, vierde lid, een of meer gunningscriteria zijn vermeld die anders zijn dan alleen de laagste prijs. Het is de aanbesteder niet toegestaan af te wijken van de in de bekendmaking en het bestek vermelde gunningscriteria.
3. De aanbesteder neemt slechts kennis van de bescheiden die zijn gesloten in de enveloppe, bedoeld in artikel 12, vierde lid, voorzover deze betrekking hebben op de aanbidding van de inschrijver die ingevolge het tweede lid van dit artikel voor de opdracht van het werk in aanmerking komt. De overige enveloppen zendt de aanbesteder ongeopend aan de daarop vermelde inschrijver terug, met uitzondering van de enveloppen, bedoeld in artikel 42, vijfde lid, voorzover de toepasselijkheid van de artikelen 42 en 43 niet in de bekendmaking is uitgesloten.
4. Voor de opdracht van het werk volgens een alternatieve aanbidding komt uitsluitend de inschrijver in aanmerking die deze aanbidding heeft gedaan.
5. Indien twee of meer inschrijvers gelijkelijk voor de opdracht van het werk in aanmerking komen, beslist het lot aan wie van hen het werk zal worden opgedragen. De betrokken inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld dat een loting zal plaats hebben en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.
6. In afwijking van het eerste en tweede lid is de aanbesteder niet gehouden het werk op te dragen aan de daarvoor in aanmerking komende inschrijver, indien deze inschrijver bij de aanbesteding of bij een aanbesteding die minder dan vijf jaar geleden heeft plaatsgevonden, in strijd met de waarheid de verklaring, bedoeld in artikel 11, tweede lid, heeft ondertekend en afgegeven.
7. In afwijking van het eerste en tweede lid is de aanbesteder niet gehouden het werk op te dragen aan de daarvoor in aanmerking komende inschrijver, indien deze niet heeft voldaan aan het verzoek, bedoeld in artikel 20, eerste lid.
8. Een inschrijver kan de aanbesteder schriftelijk verzoeken in kennis te worden gesteld van de redenen die ertoe hebben geleid dat het werk niet aan hem is opgedragen. De aanbesteder deelt binnen 14 dagen na ontvangst van het verzoek aan de verzoeker schriftelijk deze redenen mee. Indien de aanbesteder het werk heeft opgedragen aan de inschrijver, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, bevatten de redenen een aanduiding van de door deze inschrijver gedane alternatieve aanbidding. De aanbesteder deelt aan de verzoeker voorts de naam mede van de inschrijver aan wie het werk is opgedragen.
9. De aanbesteder is niet gehouden het werk op te dragen indien hij daarvoor goede gronden heeft. Daarvan is in ieder geval sprake:
- a. indien geen der inschrijvers van wie de inschrijvingssommen gelijk zijn aan of lager zijn dan hetgeen de aanbesteder op basis van een zorgvuldige begroting van kosten redelijkerwijs mocht verwachten, voldoet aan het bepaalde in het eerste lid, of
  - b. indien de inschrijvingssommen, na het in het kader van artikel 20 gevoerde overleg, hoger zijn dan de aanbesteder op basis van een zorgvuldige begroting van kosten redelijkerwijs mocht verwachten.
10. Indien de aanbesteder besluit het werk niet op te dragen, deelt hij dit zo spoedig mogelijk schriftelijk, onder vermelding van de gronden, aan alle inschrijvers mede.

Artikel 25. Opdracht

1. Onverminderd artikel 20 komt de overeenkomst van aanneming van werk tot stand door de opdracht van het werk op grond van het inschrijvingsbiljet.
2. De opdracht geschiedt door de aanbesteder door middel van een schriftelijke mededeling waaronder tevens wordt verstaan een telegram, telexbericht of telefax. Een telegram, telexbericht of telefax wordt onverwijld schriftelijk door de aanbesteder bevestigd.
3. De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling, bedoeld in het tweede lid.
4. Tegelijk met of zo spoedig mogelijk na de schriftelijke mededeling, bedoeld in het tweede lid, wordt aan de aannemer toegezonden een door of namens de opdrachtgever gewaarmerkt afschrift van zijn inschrijvingsbiljet met de eventuele staat van verrekenneprijzen, alsmede een gewaarmerkt exemplaar van het bestek en de daarbij behorende tekeningen, een gewaarmerkt afschrift van de nota van inlichtingen en van het proces-verbaal van aanwijzing.

Artikel 26. Zekerheidstelling

1. Een aanbesteder mag uitsluitend van de inschrijver aan wie hij voornemens is het werk op te dragen zekerheidstelling bedingen.
2. Het bedrag van de zekerheid mag het bedrag als terzake van zekerheidstelling voor de nakoming van de uit de overeenkomst van aanneming voortvloeiende verplichtingen in de bekendmaking of in het bestek is genoemd, niet te boven gaan.
3. In afwijking van het tweede lid mag een aanbesteder, indien hij het werk overeenkomstig een alternatieve aanbidding wil opdragen aan de inschrijver die de alternatieve aanbidding heeft gedaan, van die inschrijver zekerheidstelling verlangen die het in het tweede lid bedoelde bedrag te boven gaat, met dien verstande dat het bedrag van de zekerheidstelling niet meer mag bedragen dan 10% van de inschrijvingssom.

Hoofdstuk III. Aanbesteding met voorafgaande selectie

Artikel 27. Omschrijving

Een aanbesteding met voorafgaande selectie is een aanbesteding die algemeen bekend wordt gemaakt, waarbij een ieder zich als gegadigde kan aanmelden en waarvoor ten minste één, doch niet meer dan het aantal gegadigden, bedoeld in artikel 28, tweede lid, onderdeel k, tot inschrijving kunnen worden uitgenodigd.

Artikel 28. Bekendmaking

1. Degene die voornemens is een werk met voorafgaande selectie aan te besteden, maakt dit voornemen bekend in de Staatscourant of in een landelijk verspreid vakblad. Hij kan voorts dit voornemen op andere wijze bekendmaken. Bij het bekendmaken vermeldt hij dat een ieder zich schriftelijk kan aanmelden om voor een uitnodiging tot inschrijving in aanmerking te kunnen komen met gebruikmaking van een door de aanbesteder ter beschikking te stellen formulier, ingericht volgens model C van de bij deze regeling behorende bijlage I.
2. De bekendmaking, bedoeld in het eerste lid, vermeldt in elk geval:
  - a. naam en adres van de aanbesteder;
  - b. het van toepassing zijn van deze regeling alsmede dat de aanbesteding een aanbesteding met voorafgaande selectie is;
  - c. dat de artikelen 42 en 43 niet van toepassing zijn indien de aan de inschrijving verbonden kosten niet worden vergoed;
  - d. een korte omschrijving van het werk waaruit aard, omvang, algemene kenmerken en plaats van uitvoering van het werk blijken alsmede, indien het werk in percelen is verdeeld, de grootte van de percelen en het al of niet kunnen inschrijven voor elk perceel afzonderlijk, het aantal samengevoegde percelen of het totaal van de percelen;
  - e. uitvoeringstermijnen;
  - f. betalingsregeling;
  - g. alle maatschappelijke, technische, organisatorische en financieel-economische eisen waaraan gegadigden moeten voldoen alsmede de gegevens die bij de aanmelding, bedoeld in het eerste lid, moeten worden overgelegd om voor een uitnodiging tot inschrijving in aanmerking te kunnen komen;
  - h. een termijn waarbinnen aanmelding als bedoeld in het eerste lid dient te geschieden;
  - i. plaats van aanmelding;
  - j. een uiterste datum waarop door of namens de aanbesteder de uitnodigingen tot inschrijving zullen worden verzonden;
  - k. het maximale aantal gegadigden waaraan een uitnodiging tot inschrijving zal worden verzonden, tenzij het vijfde lid, tweede volzin, van dit artikel van toepassing is;
  - l. de wijze waarop de keuze tot uitnodiging wordt bepaald;
3. De bekendmaking, bedoeld in het eerste lid, vermeldt in voorkomend geval:
  - a. dat de mogelijkheid tot het doen van een alternatieve aanbidding is uitgesloten;
  - b. de mogelijkheid tot het achterwege laten van een aanbidding overeenkomstig het bestek en de eventuele nota van inlichtingen, indien de mogelijkheid tot het doen van een alternatieve aanbidding niet is uitgesloten;
  - c. naam en adres van de directievoerende instantie, voorzover deze op het tijdstip van bekendmaking bekend zijn.
4. De termijn, bedoeld in het tweede lid, onderdeel h, is ten minste 21 dagen of, in spoedeisende gevallen, ten minste 12 dagen na de dag waarop het voornemen, bedoeld in het eerste lid, is bekendgemaakt.
5. Het in het tweede lid, onderdeel k, bedoelde aantal gegadigden waaraan een uitnodiging tot inschrijving wordt gezonden, bedraagt niet meer dan tien. Indien het werk wordt aanbesteed op basis van een RAW-standaardbestek waarin door de aanbesteder de hoeveelheden resultaatsverplichting of de hoeveelheden bouwstoffen zijn vermeld, wordt geen maximum gesteld.

Artikel 29. Eisen

De eisen, bedoeld in artikel 28, tweede lid, onderdeel g, dienen objectief en eenduidig te zijn alsmede in redelijke verhouding te staan tot aard en omvang van het werk.

Artikel 30. Uitnodiging tot inschrijving

1. Tenzij de aanbesteder besluit geen der gegadigden een uitnodiging tot inschrijving te zenden, bepaalt hij na ontvangst van de aanmeldingen aan wie van de gegadigden hij een uitnodiging tot inschrijving toezendt.
2. Indien het aantal gegadigden dat voldoet aan de eisen, bedoeld in artikel 28, tweede lid, onderdeel g, groter is dan het in de bekendmaking aangegeven aantal, maakt de aanbesteder bij de keuze van het aangegeven aantal uit te nodigen gegadigden gebruik van een van de volgende mogelijkheden:
  - a. door uit het aantal gegadigden dat voldoet aan de eisen, bedoeld in artikel 28, tweede lid, onderdeel g, maximaal 3 gegadigden te kiezen, alsmede aan de gekozen gegadigden per gekozen gegadigde minimaal twee door loting bepaalde gegadigden toe te voegen;
  - b. door uit het aantal gegadigden dat voldoet aan de eisen, bedoeld in artikel 28, tweede lid, onderdeel g, met behulp van een objectieve methode het aangegeven aantal uit te nodigen gegadigden te kiezen. De aard van de objectieve methode wordt in de bekendmaking vermeld. In de bekendmaking worden de bij de nadere selectie te hanteren wegingsfactoren en de waardering daarvan vermeld.
3. De uitnodiging tot inschrijving vermeldt:
  - a. een verwijzing naar de in artikel 28 genoemde bekendmaking;
  - b. waar, wanneer en onder welke voorwaarden exemplaren van het kosteloos ter beschikking te stellen bestek verkrijgbaar zijn;
  - c. waar en wanneer inlichtingen zullen worden gegeven;
  - d. waar en wanneer een eventuele aanwijzing ter plaatse wordt gehouden;
  - e. waar en op welke data het bestek, de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing ter inzage liggen;
  - f. waar en wanneer de inschrijvingsbiljetten moeten worden ingeleverd;
  - g. plaats en tijdstip van de aanbesteding;
  - h. aanduiding van de stukken die zondig door de gegadigde ter staving van de gegevens, bedoeld in artikel 28, tweede lid, onderdeel g, of ter aanvulling op die gegevens moeten worden overgelegd, met dien verstande dat de aanbesteder de overlegging van stukken ter staving van gegevens over gedrag en solvabiliteit uitsluitend kan verzoeken aan de inschrijver die ingevolge artikel 24, tweede lid, voor de opdracht van het werk in aanmerking komt;
  - i. de belangrijkste van de in artikel 7, vierde lid, bedoelde gunningscriteria en gegevens.

Artikel 31. Verzending uitnodigingen

- tot inschrijving 1. Indien de aanbesteder meer dan één gegadigde kiest, verzendt hij de uitnodigingen tot inschrijving gelijktijdig.
2. De termijn tussen de dag van verzending van deze uitnodigingen en de dag van de aanbesteding bedraagt ten minste 21 dagen of, in spoedeisende gevallen, ten minste 10 dagen.
  3. De aanbesteder verzendt, gelijktijdig met de uitnodigingen, aan een door hem niet gekozen gegadigde bericht, dat hij niet wordt uitgenodigd.
  4. Een niet gekozen gegadigde kan de aanbesteder binnen 10 dagen na ontvangst van het bericht schriftelijk verzoeken in kennis te worden gesteld van de redenen die ertoe hebben geleid dat hij niet is uitgenodigd. De aanbesteder deelt binnen 14 dagen na ontvangst van het verzoek aan de verzoeker schriftelijk deze redenen mee.

Artikel 32. Inschrijving en aanbesteding

- Op de inschrijving en aanbesteding, bedoeld in dit hoofdstuk, zijn de voorschriften, bedoeld in de artikelen 7, vierde en zesde lid, 8, tweede lid, en 9 tot en met 26, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
- a. het in artikel 9, zesde lid, genoemde afschrift van de nota van inlichtingen en, voorzover van toepassing, van het proces-verbaal van aanwijzing, door of namens de aanbesteder slechts wordt verstrekt aan een gegadigde die voor inschrijving op het werk is uitgenodigd;
  - b. de gelegenheid om kennis te nemen van details van hoofdconstructies en onderdelen, alsmede van monsters als bedoeld in artikel 10 slechts aan een gegadigde die voor inschrijving op het werk is uitgenodigd, wordt geboden;
  - c. de termijn van gestanddoening, bedoeld in artikel 19, eerste lid, op 30 dagen gehandhaafd blijft, tenzij in de uitnodiging tot inschrijving, het bestek of de nota van inlichtingen een andere termijn is gesteld;
  - d. de opening van de enveloppen met de inschrijvingsbiljetten, bedoeld in artikel 21, eerste lid, niet openbaar is; alleen de inschrijvers in persoon of bij gemachtigde mogen hierbij tegenwoordig zijn;
  - e. in afwijking van artikel 22, tweede lid, alleen de inschrijvers van het proces-verbaal van aanbesteding kunnen kennismaken.

Hoofdstuk IV. Onderhandse aanbesteding

Artikel 33. Omschrijving

Een onderhandse aanbesteding is een aanbesteding waarvoor een beperkt aantal van ten minste twee natuurlijke of rechtspersonen tot inschrijving wordt uitgenodigd, met dien verstande dat het uit te nodigen aantal in de regel niet meer bedraagt dan zes.

Artikel 34. Uitnodiging tot inschrijving 1. De aanbesteder geeft van zijn voornemen om een werk aan te besteden kennis door een uitnodiging tot inschrijving aan twee of meer natuurlijke of rechtspersonen te zenden.

2. De uitnodiging tot inschrijving gaat vergezeld van de gegevens, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdelen a tot en met l en n, en artikel 6, derde lid, onderdelen a en b, die nodig zijn om tot inschrijving op het werk te kunnen komen, met dien verstande dat in artikel 6, tweede lid, onderdeel b, voor openbare aanbesteding wordt gelezen: onderhandse aanbesteding, alsmede dat de ingevolge artikel 6, tweede lid, onderdeel g, ter beschikking te stellen bestekken kosteloos verkrijgbaar zijn.

Artikel 35. Verzending uitnodigingen tot inschrijving

1. De aanbesteder verzendt de uitnodigingen tot inschrijving, bedoeld in artikel 34, gelijktijdig.
2. De termijn tussen de dag van verzending van deze uitnodigingen en de dag van de aanbesteding bedraagt ten minste 21 dagen, of in spoedeisende gevallen ten minste 10 dagen.

Artikel 36. Inschrijving en aanbesteding

- Op de inschrijving en aanbesteding, bedoeld in dit hoofdstuk, zijn de voorschriften, bedoeld in de artikelen 9 tot en met 26, uitgezonderd die van artikel 24, eerste, tweede, derde en zesde lid, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
- a. het in artikel 9, zesde lid, genoemde afschrift van de nota van inlichtingen en, voorzover van toepassing, van het proces-verbaal van aanwijzing, door of namens de aanbesteder slechts wordt verstrekt aan hem die voor inschrijving op het werk is uitgenodigd;
  - b. de gelegenheid om kennis te nemen van details van hoofdconstructies en onderdelen, alsmede van monsters die het algemene karakter van de leveringen aangeven, bedoeld in artikel 10, slechts aan hem die voor inschrijving op het werk is uitgenodigd, wordt geboden;
  - c. de termijn van gestanddoening, bedoeld in artikel 19, eerste lid, op 30 dagen gehandhaafd blijft, tenzij in de uitnodiging tot inschrijving, het bestek of de nota van inlichtingen een andere termijn is gesteld;
  - d. de inschrijver, bedoeld in artikel 20, eerste lid, de inschrijver is wiens aanbieding, gelet op artikel 37, de aanbesteder het meest aannemelijk voorkomt;
  - e. de opening van de enveloppen met de inschrijvingsbiljetten, bedoeld in artikel 21, eerste lid, niet openbaar is; alleen de inschrijvers in persoon of bij gemachtigde mogen hierbij tegenwoordig zijn;
  - f. in afwijking van artikel 22, tweede lid, alleen de inschrijvers van het proces-verbaal van aanbesteding kunnen kennismaken.

Artikel 37. Keuze aannemer

De opdracht van het werk geschiedt aan de inschrijver, wiens aanbieding de aanbesteder het meest aannemelijk voorkomt.

Hoofdstuk V. Onderhandse aanbesteding na selectie

Artikel 38. Omschrijving

Een onderhandse aanbesteding na

selectie is een aanbesteding waarbij een beperkt aantal van ten minste twee natuurlijke of rechtspersonen in de gelegenheid wordt gesteld deel te nemen aan een selectie, waarna een of meer van hen, doch niet meer dan zes, tot inschrijving kunnen worden uitgenodigd.

Artikel 39. Selectie en uitnodiging

1. De aanbestede geeft op een door hem te bepalen wijze aan twee of meer natuurlijke of rechtspersonen kennis van zijn voornemen een werk aan te besteden. Daarbij vermeldt hij het maximale aantal gegadigden waaraan een uitnodiging tot inschrijving zal worden gezonden, aan welke eisen moet worden voldaan alsmede welke gegevens moeten worden overgelegd om voor een uitnodiging tot inschrijving in aanmerking te kunnen komen, met dien verstande dat de aanbestede de overlegging van stukken ter staving van gegevens over gedrag en solvabiliteit uitsluitend kan verzoeken aan de inschrijver wiens aanbieding de aanbestede het meest aannemelijk voorkomt. Na ontvangst van de aanmeldingen die plaats moeten vinden door middel van een door de aanbestede bij de uitnodiging tot inschrijving gevoegd aanmeldingsformulier, ingericht volgens model C van de bij deze regeling behorende bijlage I, en de daarbij verstrekte gegevens bepaalt de aanbestede wie hij uitnodigt om op het werk in te schrijven.
2. Indien het aantal gegadigden dat voldoet aan de door de aanbestede gestelde eisen, groter is dan het door de aanbestede vermelde aantal, maakt de aanbestede bij de keuze van het vermelde aantal uit te nodigen gegadigden gebruik van een van de volgende mogelijkheden:
  - a. door uit het aantal gegadigden dat voldoet aan de door hem gestelde eisen, maximaal twee gegadigden te kiezen, alsmede aan de gekozen gegadigde(n) per gekozen gegadigde twee door loting bepaalde gegadigden toe te voegen;
  - b. door uit het aantal gegadigden dat voldoet aan de door de aanbestede gestelde eisen, met behulp van een objectieve methode het door hem vermelde aantal uit te nodigen gegadigden te kiezen. De aard van de objectieve methode wordt in de kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, vermeld. In de kennisgeving worden de bij de nadere selectie te hanteren wegingsfactoren en de waardering daarvan vermeld.

Artikel 40. Inschrijving en aanbesteding

Op de in dit hoofdstuk bedoelde uitnodiging tot inschrijving, de inschrijving en de aanbesteding zijn de voorschriften, bedoeld in de artikelen 34, tweede lid, en 35 tot en met 37 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in artikel 6, tweede lid, onderdeel b, voor openbare aanbesteding wordt gelezen: onderhandse aanbesteding na selectie.

Hoofdstuk VI. Inschrijvingskosten

Artikel 41. Toepassingsbereik Het bepaalde in dit hoofdstuk is van toepassing behoudens wanneer in de bekendmaking onderscheidenlijk de uitnodiging tot inschrijving anders is bepaald.

Artikel 42. Vergoeding van inschrijvingskosten

1. De aan een inschrijving verbonden kosten worden met inachtneming van artikel 43 vergoed indien van meer dan drie inschrijvers inschrijvingen zijn ontvangen.
2. Geen vergoeding wordt toegekend:
  - a. indien het aan de inschrijvers is toe te rekenen dat het werk niet wordt opgedragen;
  - b. indien aan het aanbestede werk een standaardbestek ten grondslag ligt, waarvan alle te verwerken hoeveelheden verrekenbaar zijn.
3. Onverminderd het tweede lid komen voor vergoeding van inschrijvingskosten in aanmerking de inschrijvers met de laagste tien inschrijvingsbestedingen, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen inschrijvingen overeenkomstig het bestek en inschrijvingen, inhoudende een alternatieve aanbesteding.
4. Bij de bepaling van de inschrijvingsbestedingen, bedoeld in het derde lid, worden uitgezonderd:
  - a. de inschrijving of inschrijvingen van de inschrijver aan wie het werk is opgedragen;
  - b. de inschrijvingen van inschrijvers ten aanzien van wie de aanbestede voor de datum van opdracht heeft bepaald dat deze niet aan de eisen voldoen en van inschrijvers op wie het gestelde in artikel 24, zesde of zevende lid, van toepassing is;
  - c. de inschrijvingen, inhoudende een alternatieve aanbesteding, waarop artikel 17, eerste lid, niet van toepassing is;
  - d. andere dan de laagste inschrijving van eenzelfde inschrijver;
  - e. de inschrijvingen die geen ander doel hebben dan het verkrijgen van een vergoeding als bedoeld in dit artikel.
5. Voor de toepassing van het vierde lid, onderdeel e, worden, in afwijking van artikel 24, derde lid, de enveloppen, bedoeld in artikel 12, vierde lid, geopend, voorzover deze betrekking hebben op de aanbiedingen van de inschrijvers, bedoeld in het derde lid van dit artikel. Opening van deze enveloppen vindt niet eerder plaats dan nadat het werk is opgedragen.
6. Binnen vier weken nadat het werk is opgedragen, stelt de aanbestede vast welke inschrijvers voor een vergoeding in aanmerking komen en doet hij deze hiervan gelijktijdig mededeling. De in de enveloppen, bedoeld in het vijfde lid, gesloten bescheiden worden aan de betrokken inschrijvers teruggezonden.
7. Betaling van de vergoeding aan de inschrijvers, bedoeld in het zesde lid, vindt plaats binnen acht weken nadat het werk is opgedragen.

Artikel 43. Omvang van de vergoeding

1. De op grond van artikel 42 te betalen vergoeding wordt op basis van de inschrijvingsbesteding berekend overeenkomstig tabel A, opgenomen in de bij deze regeling behorende bijlage II, indien aan het aanbestede werk ten grondslag ligt:
  - a. een bestek, niet zijnde een standaardbestek, waarin geen hoeveelheden zijn vermeld, of
  - b. een bestek, niet zijnde een standaardbestek, waarin hoeveelheden zijn vermeld, welke echter niet verrekenbaar zijn.
2. De op grond van artikel 42 te betalen vergoeding wordt op basis van de inschrijvingsbesteding berekend overeenkomstig tabel B, opgenomen in de bij deze regeling behorende bijlage II, indien aan het aanbestede werk ten grondslag ligt:
  - a. een bestek, niet zijnde een standaardbestek, waarin hoeveelheden zijn vermeld die verrekenbaar zijn, of
  - b. een standaardbestek waarin geen hoeveelheden zijn vermeld.
3. De op grond van artikel 42 te betalen vergoeding wordt op basis van de inschrijvingsbesteding berekend overeenkomstig tabel C, opgenomen in de bij deze regeling behorende bijlage II, indien aan het aanbestede werk een standaardbestek ten grondslag ligt, waarin hoeveelheden zijn vermeld welke echter niet verrekenbaar zijn.
4. De op grond van artikel 42 te betalen vergoeding wordt op basis van de inschrijvingsbesteding berekend overeenkomstig tabel D, opgenomen in de bij deze regeling behorende bijlage II, indien op onderdelen van het aanbestede werk een eigen ontwerp van de inschrijvers wordt verlangd, ongeacht of daaraan een standaardbestek ten grondslag ligt.
5. Aan de berekening van de op grond van artikel 42 te betalen vergoeding overeenkomstig het bepaalde in het eerste, tweede, derde en vierde lid van dit artikel ligt ten grondslag de inschrijvingsbesteding van de inschrijver aan wie het werk is opgedragen, met dien verstande dat indien het werk niet wordt opgedragen, aan de berekening ten grondslag ligt de inschrijvingsbesteding van de laagste inschrijver.

Hoofdstuk VII. Beslechting van geschillen

Artikel 44. Geschillen

1. Een geschil tussen de bij de aanbesteding betrokkenen – daaronder een geschil dat slechts door een van de betrokkenen als zodanig wordt beschouwd –, dat ontstaat naar aanleiding van een aanbesteding waarop deze regeling van toepassing is, wordt beslecht door arbitrage overeenkomstig de regelen, bedoeld in de statuten van de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland, zoals deze drie maanden voor de dag van de algemene bekendmaking van de aanbesteding of van de uitnodiging tot inschrijving luiden.
2. Onder betrokkenen als bedoeld in het eerste lid wordt tevens verstaan een vereniging van aannemers met volledige rechtsbevoegdheid, die zich tot doel stelt zowel de collectieve als de individuele belangen van haar leden te behartigen.
3. Degene die een geschil als bedoeld in het eerste lid later dan drie maanden na de datum van de opdracht, bedoeld in artikel 25, derde lid, aanhangig maakt, is niet ontvankelijk in hetgeen hij vordert, tenzij het geschil voortvloeit uit een omstandigheid welke eerst na het verloop van die termijn is gebleken. In dit laatste geval gaat de termijn van drie maanden in op de dag dat de desbetreffende omstandigheid is gebleken.
4. Indien bij een in kracht van gewijsde gegaan rechterlijk vonnis een uitspraak van het scheidsrecht geheel of gedeeltelijk nietig wordt verklaard, heeft ieder van de partijen het recht het geschil, voorzover het dienstgevolge onbeslist is gebleven, opnieuw overeenkomstig dit artikel te doen beslechten. De vordering is niet ontvankelijk indien de vordering bij de Raad, bedoeld in het eerste lid, aanhangig wordt gemaakt later dan drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan van de rechterlijke uitspraak.
5. Degene die als scheidsman of secretaris aan de nietig verklaarde beslissing heeft medegewerkt, is niet gerechtigd aan de behandeling van laatstbedoelde vordering medewerking te verlenen.
6. Indien het overeenkomstig het eerste lid benoemde scheidsrecht bestaat uit drie arbiters, maakt een buitengewoon lid van de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland hiervan deel uit. Het buitengewoon lid treedt op als voorzitter van het scheidsrecht.

Hoofdstuk VIII. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 45. Overgangsbepaling

1. Het besluit van de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Verkeer en Waterstaat en van Defensie van 2 juni 1986, Nr. MJZ 0266001, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Centrale Directie Juridische Zaken, tot vaststelling van het Uniform Aanbestedingsreglement 1986 wordt ingetrokken.
2. Aanbestedingen die voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze regeling bekend zijn gemaakt of waarvoor een uitnodiging tot inschrijving voor bedoeld tijdstip is verzonden, geschieden, voorzover van toepassing, overeenkomstig het in het eerste lid genoemde Uniform Aanbestedingsreglement 1986.

Artikel 46. Inwerkingtreding Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 september 2001.

Artikel 47. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Uniform Aanbestedingsreglement 2001.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 9 mei 2001.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, J.W. Remkes.

De Minister van Verkeer en Waterstaat, T. Netelenbos.

De Staatssecretaris van Defensie, H.A.L. van Hoof.

BIJLAGE I

Model A Korte omschrijving van het werk
Inschrijvingsbiljet

De hierna te noemen inschrijver(s):

a.	1
gevestigd te	2
b.	1
gevestigd te	2
c.	1
gevestigd te	2

verklaart (verklaren) zich door ondertekening dezès bereid de uitvoering van:

..... 3

aan te nemen voor een bedrag, de omzetbelasting daarin niet begrepen, van:

€ 4
(..... euro) 5

Het bedrag van de ter zake van het werk verschuldigde omzetbelasting bedraagt

€ 6
(..... euro) 7

De door de inschrijver(s) op te geven verrekenprijzen, waarin geen bedragen voor omzetbelasting zijn begrepen, zijn vermeld op de hierbijgaande ondertekende staat.

8

De inschrijvers wijzen als gemachtigde om hen voor alle zaken het werk betreffende te vertegenwoordigen aan, de hierboven onder a. genoemde inschrijver.

9

De inschrijver(s) verklaart (verklaren) deze aanbieding te doen overeenkomstig de bepalingen van het Uniform Aanbestedingsreglement 2001 en met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in het bestek, de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing.

Gedaan te ....., de ..... (datum)

De inschrijver(s),

a. .... (handtekening)

b. .... (handtekening)

c. .... (handtekening)

Toelichting bij model A

1. Bij een natuurlijke persoon naam en voornamen voluit, bij een rechtspersoon de statutaire naam.
2. Bij een natuurlijke persoon de woonplaats, bij een rechtspersoon de vestigingsplaats, met volledig adres en zo nodig vermelding van de provincie en het land.
3. Omschrijving van het werk overeenkomstig het hoofd van het bestek, met vermelding van nummer en dienstjaar of andere bijzondere aanduiding van het bestek en mededeling van het perceel, de samengevoegde percelen of het totaal van de percelen.
4. Inschrijvingssom in cijfers.
5. Inschrijvingssom in letters.
6. Bedrag van de omzetbelasting in cijfers.
7. Bedrag van de omzetbelasting in letters.
8. Deze zin niet op te nemen, althans niet in te vullen, indien in het bestek of de nota van inlichtingen niet is bepaald, dat bij de inschrijving verrekenprijzen moeten worden opgegeven.
9. Deze aanwijzing is alleen van toepassing, indien de inschrijving door twee of meer inschrijvers gezamenlijk geschiedt.

Model A1 – Staat van verrekenprijzen

Staat van verrekenprijzen behorende bij het inschrijvingsbiljet, waarin de inschrijver(s) zich door ondertekening dezes bereid verklaart (verklaren) tot uitvoering van:

..... 1

Volgnr.	Beschrijving	Eenheid	Verrekenprijs in euro's (excl. OB)
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

Gedaan te ....., de ..... (datum)

De inschrijver(s),
..... (handtekening(en))

..... (handtekening(en))

..... (handtekening(en))

Toelichting bij model A1

1. Omschrijving van het werk overeenkomstig

het hoofd van het bestek met vermelding van nummer en dienstjaar of andere bijzondere aanduiding van het bestek en mededeling van het perceel, de samengevoegde percelen of het totaal van de percelen.

Model B – Proces-verbaal van aanbesteding

Op ..... dag, de ..... (datum), om ..... uur,
te 1
is door mij 2
overgegaan tot het openen van de inschrijvingsbiljetten voor de aanneming van 3

Bij de gehouden 4
zijn ingekomen ..... inschrijvingen, waarvan de onderstaande staat (..... staten) is (zijn) opgemaakt 5

Inschrijvers (met hun adressen)	Perceel, percelen, of totaal	Inschrijvingssommen (excl.O.B.)	Bijzonderheden
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

Opgemaakt te ..... de ..... (datum)

Handtekening (van degene die de aanbesteding heeft gehouden)

.....

Toelichting bij model B

1. Dag, datum, uur, plaats en adres, waar de aanbesteding is gehouden.
2. Naam van degene, die de aanbesteding heeft gehouden en de hoedanigheid waarin hij zulks doet, zoals: aanbesteder, gemachtigde van de aanbesteder, ambtelijke functie, procuratiehouder, enz.
3. Omschrijving van het werk overeenkomstig het hoofd van het bestek, met vermelding van nummer en dienstjaar of andere bijzondere aanduiding van het bestek.
4. Wijze van aanbesteding invullen, te weten: openbare aanbesteding, aanbesteding met voorafgaande selectie, onderhandse aanbesteding of onderhandse aanbesteding na selectie.
5. Indien daaraan behoefte bestaat, kan meer dan een staat worden opgemaakt in welk geval het aantal staten in het proces-verbaal moet worden vermeld.

A. Gegevens aanbestedder

(in te vullen door aanbestedder)

Naam: .....
Adres/Postbus: .....
Postcode en plaats: .....
Telefoonnummer: .....
Faxnummer: .....

B. Gegevens project

(in te vullen door aanbestedder)

Omschrijving werk: .....
Plaats van uitvoering: .....

C. Gegevens gegadigde

(in te vullen door gegadigde)

Naam/rechtsvorm: .....
Contactpersoon: .....
Adres/Postbus: .....
Postcode en plaats: .....
Telefoonnummer: .....
Faxnummer: .....
Handelsregister KvK te: .....
Registratienummer KvK: .....
Nummer vestigingsvergunning: .....

D. Gegevens combinatie

(in te vullen in geval van een gezamenlijke inschrijving)

Naam/rechtsvorm: .....
Vertegenwoordiger combinatie: .....
Adres/Postbus: .....
Postcode en plaats: .....
Telefoonnummer: .....
Faxnummer: .....

Naast de gegevens met betrekking tot de combinatie moet iedere participant in de combinatie de navolgende gegevens invullen:

Naam/rechtsvorm: .....
Contactpersoon: .....
Adres/postbus: .....
Telefoonnummer: .....
Faxnummer: .....
Handelsregister KvK te: .....
Registratienummer KvK: .....
Nummer vestigingsvergunning: .....

E. Ervaring

Gegadigde/participanten in de combinatie verklaart/verklaren het in de bekendmaking gevraagd aantal en/of soort werken te hebben uitgevoerd.

Gegadigde/participanten in de combinatie vullen **per werk** de navolgende gegevens in:

Korte omschrijving werk: .....
Naam en adres opdrachtgever: .....
Naam en adres directie: .....
Aannemingsom: .....
(Indien uitgevoerd in combinatie)
Percentage aandeel in combinatie: .....
Datum opdracht: .....
Datum van oplevering: .....

F. Omzet

Gegadigde/participanten in de combinatie verklaart/verklaren dat de gemiddelde jaaromzet¹ over de laatste drie boekjaren € ..... bedraagt.

G. Verklaring inzake de overige door de aanbestedder in de bekendmaking opgenomen maatschappelijke, technische, organisatorische en financieel-economische eisen

Gegadigde/participanten in de combinatie voegt/voegen de overige in de bekendmaking gevraagde verklaring(en) als bijlage(n) bij dit aanmeldingsformulier.

H. Accountantsverklaringen

Gegadigde/participanten in de combinatie voegt/voegen de in de bekendmaking gevraagde accountantsverklaring(en) als bijlage(n) bij dit aanmeldingsformulier.

I. Ondertekening

Naam: .....
Contactpersoon: .....
Plaats: .....
Datum: .....
Handtekening: .....

In geval van gezamenlijke inschrijving (combinatie) dienen alle participanten in de combinatie dit aanmeldingsformulier te ondertekenen.

Naam participant combinatie: .....
Handtekening: .....
Naam participant combinatie: .....
Handtekening: .....
(enz.)

¹ Indien de omzet in een bepaalde sector (zoals B&U, GWW, Installatietechniek) wordt gevraagd, deze vermelden.

BIJLAGE II

Uniform Aanbestedingsreglement 2001/artikel 43

Tabellen tegemoetkoming inschrijvingskosten

Grootte-klasse werk (in euro's)	Tabel A in %	Tabel B in %	Tabel C in %	Tabel D in %
<i>I. Burgerlijke en Utiliteitsbouw:</i>				
van 20.000 tot 100.000	1,20	1,00	0,70	2,00
van 100.000 tot 250.000	0,96	0,80	0,56	1,60
van 250.000 tot 500.000	0,72	0,60	0,42	1,20
van 500.000 tot 1.000.000	0,60	0,50	0,35	1,00
van 1.000.000 tot 5.000.000	0,36	0,30	0,21	0,60
van 5.000.000 tot 10.000.000	0,30	0,25	0,18	0,50
van 10.000.000 tot 30.000.000	0,24	0,20	0,14	0,40
boven 30.000.000	0,24	0,20	0,14	0,40
<i>II. Grond-, Weg- en Waterbouw</i>				
van 0 tot 250.000	0,60	0,50	0,35	1,00
van 250.000 tot 1.000.000	0,48	0,40	0,28	0,80
van 1.000.000 tot 5.000.000	0,36	0,30	0,21	0,60
van 5.000.000 tot 20.000.000	0,24	0,20	0,14	0,40
boven 20.000.000	0,24	0,20	0,14	0,40

Toelichting

Algemeen

Sinds de totstandkoming in 1986 heeft het Uniform Aanbestedingsreglement 1986 (UAR 1986) gedurende lange tijd in belangrijke mate bijgedragen tot een adequate en op de eisen van de tijd toegesneden regeling van de verhouding tussen opdrachtgevers en aannemers in de precontractuele fase van het bouwproces. Het UAR 1986 is ingevolge artikel 5, eerste lid, van het Besluit aanbesteding van werken 1973 (Stb. 1994, 381) van toepassing verklaard op iedere aanbesteding waartoe de Rijksoverheid besluit. Daarnaast heeft de toepassing van het reglement tevens ingang gevonden bij andere opdrachtgevers zoals de provinciale en gemeentelijke overheden alsmede bij andere publiek- of privaatrechtelijke lichamen.

Ook door particulieren is veelvuldig gebruik gemaakt van het UAR 1986. De redactie van het reglement is er op gericht iedere opdrachtgever de mogelijkheid te bieden zonder de tekst te moeten wijzigen of aan te passen, het reglement van toepassing te verklaren. De directe aanleiding voor de vaststelling van het aanbestedingsreglement vormden de aanbevelingen en bevindingen van de overleggroep 'Orderingsthema's Aanbestedingswezen', neergelegd in het in 1982 uitgebrachte rapport 'Naar een ordening op de bouwmarkt'. Ook de aanbevelingen van de werkgroep Standaardregelingen in de Bouw, van de Interdepartementale werkgroep Wettelijke Regelingen Overheidsaanschaffingen, en van het Mededingingsoverleg Aanbestedingsregelingen hebben een rol gespeeld.

Een aantal ontwikkelingen in Europees en nationaal verband met betrekking tot de ordening op de bouwmarkt heeft de coördinerend bewindsman voor de bouw, de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, in 1995 doen besluiten opdracht te geven tot het verrichten van een evaluatieonderzoek 'Aanbestedingsbeleid overheden'. Doel van dit door het onderzoeksbureau

DHV AIB verrichte onderzoek was het door de overheid gevoerde aanbestedingsbeleid te evalueren ter ondersteuning van besluitvorming met betrekking tot eventuele bijstelling van de nationale wet- en regelgeving. Uit dit evaluatieonderzoek bleek dat de geëquireerden (opdrachtgevers, opdrachtnemers en adviseurs) het in belangrijke mate erover eens waren dat het UAR 1986 in zijn huidige vorm niet geëigend was om in te spelen op de situatie die was ontstaan na het verbod van de Europese Commissie van 5 februari 1992 tot toepassing van de Uniforme Prijsregelende Reglementen (UPR) van de Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties (SPO) en de Erecode voor ondernemers in het bouwbedrijf wegens strijdigheid met de Europese mededingingsregels (door het Europese Hof van Justitie bekrachtigd bij beschikking van 25 maart 1996).

Naar aanleiding van de resultaten van voornoemd onderzoek is door overheidsopdrachtgevers en opdrachtnemers een concept voor een nieuw aanbestedingsreglement opgesteld, een en ander ten behoeve van de door het Breed Bestuurlijk Overleg Bouw onder leiding van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer ingestelde Werkgroep 'Ordering in de bouwsector'. Dit concept waarvan de afronding aanvankelijk in 1998 was voorzien en derhalve genaamd concept-UAR 1998, voorzag met name in verbetering van de aanbestedingsprocedures en verlaging van kosten bij het verstrekken van bouwopdrachten.

Zowel overheidsopdrachtgevers als opdrachtnemers waren van mening dat aan beide zijden sprake was van handelwijzen die de verhoudingen op de bouwmarkt negatief beïnvloedden. Voorts waren zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers van mening dat, waar mogelijk, maatregelen zouden moeten worden doorgevoerd ter verlaging van de met de aanbesteding voor beide partijen gemoeide kosten.

Aan het overleg van de Werkgroep 'Ordering in de bouwsector' hebben deelgenomen vertegenwoordigers van: het Algemeen Verbond bouwbedrijf (AVBB), de Samenwerkende Stichting Federatie Aannemers in de Afbouw en Nevenbedrijven van de Bouwnijverheid (FAANB) (met ingang van 1 januari 2000 in rechte opgevolgd door de Federatie van Ondernemersorganisaties in de Afbouw (FOA)), de Vereniging van Nederlandse Installatiebedrijven (VNI), de Unie van Electrotechnische Ondernemers (UNETO), Aedes vereniging van woningcorporaties, de Koninklijke Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst Bond van Nederlandse Architecten (BNA), de Organisatie van Nederlandse Raadgevende Ingenieursbureaus (ONRI), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen, alsmede de Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Verkeer en Waterstaat en Defensie. Vertegenwoordigers van de Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW), de Stichting Standaardbestek Burger- en Utiliteitsbouw (STABU), de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland en het Ministerie van Economische Zaken hebben als waarnemer het overleg van de Werkgroep 'Ordering in de bouwsector' bijgewoond.

Het AVBB heeft te kennen gegeven bezwaar te hebben tegen de passages in de toelichting bij het nieuwe UAR, waarin de ondergetekenden uitdrukkelijk afstand hebben genomen van de jurisprudentie van de Raad van Arbitrage in de gevallen waarin sprake is van aanbiedingen die hoger zijn dan de aanbesteding op basis van een zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten.

Het UAR 2001 verschilt op een groot aantal punten van het UAR 1986.

Een van de belangrijkste wijzigingen is het laten vervallen van artikel 3 van het UAR 1986. Dit artikel verbood aanbesteders van inschrijvers en gegadigden te verlangen dat deze een verklaring ondertekenen waarin zij afstand doen van bepaalde rechten die onder meer erop neerkomen dat zij als enige (als rechthebbende) met de aanbesteding over het werk mochten onderhandelen. Dit verbod beoogde aannemers tegen het eventuele 'leuren' door de aanbesteding te beschermen.

Inmiddels zijn, zoals hierboven vermeld, de UPR en de Erecode voor ondernemers in het bouwbedrijf 1981, op grond waarvan een aannemer die lid was van een zogenaamde maatschappelijke of prijsregelende organisatie van aannemers, jegens zijn organisatie en haar leden verplicht was dergelijke verklaringen niet te ondertekenen, verboden. Voorts is inmiddels uit de jurisprudentie van de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland gebleken dat uit het systeem van het UAR 1986 in zijn algemeenheid niet valt af te leiden dat het de aanbesteding verboden zou zijn de voorgenomen uitvoering van het werk op te dragen aan een derde. Dat neemt, zoals de Raad van Arbitrage daarbij heeft geoordeeld, niet weg dat, wil de aanbesteding het werk doen uitvoeren, hij in beginsel moet gunnen aan de laagste inschrijver, tenzij geen passende aanbieding is gedaan en overleg geen oplossing brengt. Wil hij het werk doen uitvoeren, dan zal hij eerst de overlegroute met de laagste inschrijver moeten aflopen. Van belang daarbij is dat naar het oordeel van de Raad van Arbitrage de aanbesteding zijn begroting, op grond waarvan hij concludeert dat sprake is van een niet passende aanbieding, aan de laagste inschrijver moet overleggen als deze daarom vraagt en dat hij voorts niet alleen zal moeten aantonen dat de laagste inschrijving hoger is dan hij op basis van zijn begroting redelijkerwijs mocht verwachten, maar bovendien in voldoende mate aannemelijk zal moeten maken dat de begroting van de laagste inschrijver kennelijke tekortkomingen bevat. Pas als het overleg redelijkerwijs niet tot een oplossing leidt, is de aanbesteding vrij om het werk niet op te dragen.

Dit alles in aanmerking nemend, menen de ondergetekenden het gevaar voor leuren voldoende te kunnen ondervangen door in artikel 20 van het UAR 2001 – ingeval aanbiedingen zijn gedaan die hoger zijn dan de aanbesteding op basis van een zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten – de aanbesteding en de inschrijver die voor de opdracht in aanmerking komt (meestal is dat de laagste) tot overleg te verplichten. De jurisprudentie van de Raad van Arbitrage is voorts aanleiding voor de ondergetekenden geweest om in artikel 24 van het UAR 2001 te bepalen dat de aanbesteding goede gronden moet hebben, wil hij het werk niet opdragen. Welke gronden in ieder geval als goede gronden moeten worden aangemerkt, is duidelijk aangegeven.

Als een van die gronden wordt aangemerkt de situatie dat aanbiedingen zijn gedaan die hoger zijn dan de aanbesteding op basis van een zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten en overleg daarin geen verandering heeft gebracht.

Opgemerkt wordt hierbij dat de zorgvuldige begroting van de aanbesteding het criterium is aan de hand waarvan mag worden vastgesteld of sprake is van zodanige hoge inschrijvingssommen dat de aanbesteding van gunning mag afzien. De ondergetekenden hebben hiermee uitdrukkelijk afstand genomen van de door de Raad van Arbitrage onder het UAR 1986 ontwikkelde jurisprudentie, namelijk dat inschrijvingssommen die in concurrentie tot stand zijn gekomen niet als 'niet passend' mogen worden aangemerkt, tenzij de aanbesteding aannemelijk maakt dat de grondslag van de begroting van de laagste inschrijver kennelijke tekortkomingen bevat.

Volgens de Raad van Arbitrage kan de begroting van de aanbesteding bij het aantonen van kennelijke fouten in de inschrijvingssom van de laagste inschrijver wel een rol spelen, maar wordt zij niet beschouwd als een doorslaggevende grootheid ook al is de begroting nog zo zorgvuldig geweest. In het nieuwe UAR gaat het in de kern om de zorgvuldigheid van de begroting van de aanbesteding. De aanbesteding behoort naar het oordeel van de ondergetekenden namelijk niet te worden genoodzaakt een inschrijvingssom te aanvaarden die hij niet behoefde te verwachten, ongeacht of in de begroting van de inschrijver fouten zijn geslopen.

Een groot aantal wijzigingen van het UAR 1986 is er voorts op gericht het algehele niveau van de kosten die zowel aan aanbesteders- als aan inschrijverszijde met werkzaamheden rond een aanbesteding van werken zijn gemoeid, waar mogelijk te verlagen.

Evenals het UAR 1986 bevat het UAR 2001 een bepaling op grond waarvan iedere inschrijver een bestek kan verkrijgen tegen betaling van ten hoogste de kosten van het maken van een afdruk van het bestek. Hiermee is tegemoetgekomen aan de van aannemerszijde geuite klacht dat soms voor het verkrijgen van een bestek een onredelijk hoog bedrag moet worden betaald. In het UAR 2001 is thans bovendien bepaald dat aan degene die in het kader van een aanbesteding met voorafgaande selectie dan wel een onderhandse aanbesteding na selectie is uitgenodigd tot inschrijving, een bestek gratis ter beschikking wordt gesteld.

Het UAR 2001 bevat voorts een aantal bepalingen die beogen de hoeveelheid gegevens en verklaringen die een inschrijver respectievelijk gegadigde moet indienen en op grond waarvan een aanbesteding kan besluiten het werk op te dragen respectievelijk een gegadigde tot inschrijving uit te nodigen, aanzienlijk te verminderen.

Essentieel daarbij is dat een aantal gegevens en verklaringen alleen zal moeten worden overgelegd door de inschrijver die voor de opdracht van het werk in aanmerking komt.

Tevens is bij aanbestedingen met voorafgaande selectie het aantal gegadigden dat tot inschrijving wordt uitgenodigd gemaximeerd tot tien en bij onderhandse aanbestedingen tot in de regel zes. Hiermee wordt naar het oordeel van de ondergetekenden in voldoende mate recht gedaan aan de noodzaak de daadwerkelijke mededinging zo goed mogelijk te waarborgen.

Ter beperking van de met een aanmelding gemoeide kosten achten de ondergetekenden het wenselijk dat aanmelding in het kader van een aanbesteding met voorafgaande selectie dan wel van een onderhandse aanbesteding na selectie dient plaats te vinden met gebruikmaking van een door de aanbesteder ter beschikking gesteld formulier. Ten behoeve van de uniformiteit van aanmeldingsformulieren en daarmee van de beperking van de kosten voorziet het UAR 2001 in een verplichte gebruikmaking van het bij het UAR 2001 behorende model voor een dergelijk formulier.

Uit een oogpunt van kostenreductie is het voorts wenselijk dat behoorlijke begrotingen van zowel aanbesteder als inschrijver bestaan. Deze dienen vergelijkbaar te zijn om vertraging te voorkomen. Derhalve dient de opbouw van de begroting in het bestek te worden vermeld en dient de in het bestek verlangde specificatie van de inschrijvingsssom daarop aan te sluiten.

Van belang is voorts dat in het UAR 2001 in het kader van de aanbesteding met voorafgaande selectie en de onderhandse aanbesteding na selectie is bepaald dat, wanneer het aantal geschikte gegadigden meer bedraagt dan het door de aanbesteder aangegeven aantal, de aanbesteder twee mogelijkheden heeft om dit aantal terug te brengen tot het aangegeven maximale aantal. De ene mogelijkheid bevat een combinatie van kiezen en loten, de tweede mogelijkheid bevat uitsluitend het gebruik van objectieve wegingselementen.

Betrokkenen dienen alvorens zich als gegadigde aan te melden op de hoogte te zijn gesteld omtrent de wijze waarop de aanbesteder zijn keuze tot uitnodiging bepaalt.

Ten aanzien van het indienen van alternatieve aanbiedingen heeft naast het aspect van kostenbeperking het belang van een betere benutting van de knowhow van het bouwbedrijf een belangrijke rol gespeeld. Aanbesteders dienen voortaan duidelijk aan te geven of alternatieve aanbiedingen zullen worden toegelaten dan wel dat uitsluitend aanbiedingen overeenkomstig het bestek en tekeningen in aanmerking zullen worden genomen. Nieuw is dat in het UAR 2001 de mogelijkheid van een tegemoetkoming door de aanbesteder in met de inschrijving gemoeide inschrijvingskosten is opgenomen. Het aantal inschrijvers dat voor een tegemoetkoming in aanmerking komt, bedraagt nooit meer dan tien. Daarbij gaat het om de inschrijvers met de laagste inschrijvingsssommen ongeacht of deze betrekking hebben op inschrijvingen conform het bestek dan wel op inschrijvingen, inhoudende een alternatieve aanbidding. Bij het doen van meer dan een inschrijving komt de inschrijver slechts voor vergoeding op basis van de laagste inschrijvingsssom in aanmerking. Uiteraard moet het ook gaan om serieuze aanbiddingen.

Niet betaald behoeft te worden indien daar geen prestatie tegenover staat.

Om dit te kunnen vaststellen is in de mogelijkheid voorzien dat de afzonderlijke dichte enveloppen van de inschrijvers met de laagste tien inschrijvingsssommen, waarin zich een specificatie bevindt, na de gunning worden geopend. De inschrijver aan wie het werk wordt opgedragen komt niet voor een vergoeding in aanmerking.

Het bedrag van de vergoeding wordt bepaald aan de hand van bij het UAR 2001 behorende tabellen, bij de vaststelling waarvan rekening is gehouden met aard en omvang van de aan de inschrijving verbonden werkzaamheden. Wanneer de aanbesteder de inschrijvingskosten niet wenst te vergoeden, dient hij dit uitdrukkelijk in de bekendmaking respectievelijk kennisgeving te vermelden.

Voorts is in het UAR 2001 voorzien in een aantal bepalingen die beogen de handelwijzen van zowel aanbesteders als inschrijvers respectievelijk gegadigden bij aanbestedingen, die door ondergetekenden als 'not done' worden aangemerkt, te verbeteren.

In dit verband wordt verwezen naar de handelwijzen van aanbesteders, die door de ondergetekenden evenals het leuren als 'not done' moeten worden beschouwd, zoals het zonder motivering afwijzen van een aanbidding louter en alleen op grond van de prijs, het bij aanbesteding niet beschikken over een eigen begroting, het onderhandelen als de prijs op zichzelf in overeenstemming is met de begroting van de aanbesteder, het niet bekendmaken van een uitslag van een aanbesteding, het niet handhaven van een vast tijdstip voor de inschrijving, het afwijken van het UAR ten eigen voordele en ten slotte het voorbijgaan aan gestelde selectie en gunningscriteria.

De handelwijzen van inschrijvers die door ondergetekenden als 'not done' worden bestempeld en derhalve verbetering behoeven, betreffen met name het weigeren de begroting over te leggen, het niet specificeren van de begrotingsposten, het weigeren te onderhandelen in het geval van aanbiddingen die hoger zijn dan de aanbesteder op basis van een zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten, en het afstemmen van prijsaanbiddingen.

Wat het stellen van een financiële zekerheid betreft, houdt het UAR 2001 evenals het UAR 1986 ermee rekening dat zowel bij aanbestedingen met voorafgaande selectie als bij onderhandse aanbestedingen na selectie door sommige aanbesteders reeds in de selectiefase van gegadigden wordt verlangd dat deze financiële zekerheid stellen. Zulks legt een onnodig zwaar beslag op de liquiditeitspositie van deze gegadigden en om deze reden is de bepaling gehandhaafd dat zekerheidstelling alleen verlangd kan worden van de inschrijver aan wie de aanbesteder het werk wil opdragen.

Voorts zijn in het UAR 2001 de begrippen standaardbestek en inschrijvingsssom gedefinieerd.

De definitie van het begrip werk is in overeenstemming gebracht met de in het UAR-EG 1991 gebezigde definitie van het begrip werk. Ook het ontwerp als onderdeel van een werk kan hieronder worden begrepen. Wellicht ten overvloede wordt hier opgemerkt dat 'het werk' ook een gedeelte kan zijn van het totale te verrichten werk.

Het is derhalve mogelijk ook een gedeelte van het uit te voeren werk apart aan te besteden conform het UAR.

In het kader van het UAR 2001 is wederom gesproken over de positie van onderaannemers. Ook thans is door de Werkgroep 'Ordering in de bouwsector' unaniem geoordeeld dat, indien men meent dat het verwerpelijk is dat een aanbesteder met een werk leurt – de werkgroep is deze mening uitdrukkelijk toegedaan –, het even verwerpelijk is, indien aannemers zich aan dezelfde praktijk jegens onderaannemers schuldig maken. Hetzelfde geldt wanneer aannemers ten aanzien van onderaannemers handelen op een wijze die, evenals dit het geval is in de relatie aanbesteder-aannemer, als 'not done' moet worden aangemerkt. Zulks is echter – zoals ook reeds het geval was bij de vaststelling van het UAR 1986 – niet in het UAR 2001 neergelegd, aangezien deze regeling niet van toepassing is op de relatie aannemer-onderaannemer, doch alleen geldt tussen aanbesteder en aannemer. De ondergetekenden van het UAR 1986 hebben in de toelichting bij dat aanbestedingsreglement reeds het grote belang benadrukt dat tussen aannemers en onderaannemers zodanige voorzieningen worden getroffen dat daarmee voornoemd leuren wordt tegengegaan.

Helaas was daarvan bij het opstellen van het huidige aanbestedingsreglement nog geen sprake. Inmiddels heeft ook de Europese Commissie blijkens haar mededeling 'Het concurrentievermogen van de bouwnijverheid' te kennen gegeven de positie van de onderaannemers in de aanbestedings- en bouwfase als kwetsbaar te beschouwen. Het tot stand brengen door de betrokken brancheorganisaties van een algemeen aanvaarde gedragscode zoals de 'Regeling Aannemer/Onderaannemer 2001' is een belangrijke stap in de verbetering van de relatie hoofdaannemer-onderaannemer.

Betrokkenen worden geacht zich aan deze gedragscode te houden. De toepassing op vrijwillige basis en de effecten van deze regeling zullen na verloop van twee jaar worden geëvalueerd. Indien mocht blijken dat niet het gewenste resultaat is bereikt, zal nadere regelgeving worden overwogen.

Wellicht ten overvloede wordt nog opgemerkt dat het de aanbesteder vrij staat via bijvoorbeeld de bekendmaking te bedingen dat de inschrijver aan wie het werk wordt opgedragen, voor de opdracht de namen van de in te schakelen onderaannemers dient te noemen. Ten slotte is gevolg gegeven aan de wens van opdrachtgevers en aannemers om te bepalen dat bij de beslechting van geschillen op grond van het UAR 2001 het scheidsrecht van de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland, wanneer dit uit drie arbiters bestaat, wordt voorgezeten door een jurist.

In het onderstaande zullen de afzonderlijke wijzigingen van het UAR 1986, doch alleen, voorzover daartoe aanleiding bestaat, van enige toelichting worden voorzien. Voorzover de artikelen van het UAR 1986 die niet gewijzigd zijn, een toelichting bevatten, is de toelichting zoveel mogelijk gehandhaafd.

Artikelsgewijs

Hoofdstuk I. Algemeen

Artikel 1, aanduidingen, begripsbepalingen

Artikel 2, termijnen

In het vaste taalgebruik alsmede in de relevante literatuur worden de begrippen aanbesteder en opdrachtgever onderscheiden. Dit onderscheid is in artikel 1 neergelegd. De definities van aanbesteder en opdrachtgever spreken voor zichzelf. Het UAR 2001 noemt de opdrachtgever slechts op een plaats, n.l. in artikel 25, vierde lid.

Dit is dan ook de enige plaats in het UAR 2001 waar wordt gesproken over een situatie waarin de opdracht reeds is gegeven.

Voorts definieert dit artikel het begrip directievoerende instantie. De Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (U.A.V. 1989) gaan er in paragraaf 3 vanuit dat de directie bestaat uit een of meer personen die het toezicht uitoefenen op de uitvoering van het werk en op de naleving van de overeenkomst van aanneming.

Het komt echter voor dat de directie in de fase van de aanbesteding nog niet bekend is terwijl wél de organisatie bekend is waaruit deze zal worden aangewezen. Daarom is de voorkeur gegeven aan het opnemen van het begrip directievoerende instantie dat aan voornoemd bezwaar tegemoetkomt.

De definitie van het begrip bestek wijkt af van die, neergelegd in de U.A.V. 1989 die in paragraaf 1 onder bestek ook de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing verstaan. Het UAR 2001 noemt echter op enkele plaatsen de term bestek zonder daarbij mede het oog te hebben op de nota van inlichtingen en genoemd proces-verbaal. Om deze reden is alleen aangesloten bij het eerste gedeelte van de in de U.A.V. 1989 gegeven definitie van bestek.

Wat betreft de definitie van het begrip werk, is afgeweken van die, gebezigd in het UAR 1986.

Aangesloten is bij de in het UAR-EG 1991 gebezigde definitie van het begrip werk. Het UAR 2001 kan dus niet alleen van toepassing worden verklaard op de uitvoering van een werk, doch ook op het ontwerp als onderdeel van het werk.

Alle in het UAR 2001 voorkomende termijnen zijn – evenals in het UAR 1986 – uitgedrukt in kalenderdagen.

Het uitdrukken van de termijnen in werkdagen zou tot gevolg hebben dat niet alle inschrijvers voldoende gelegenheid hebben om een prijsaanbieding te doen, aangezien op grond van de Bouw CAO elk bedrijf afzonderlijk mag bepalen welke dagen collectieve vrije dagen zijn. Het aantal in een periode vallende werkdagen kan dus per inschrijver verschillen. In verband daarmee is thans in het nieuwe artikel 2, tweede lid, bepaald dat de aanbesteder bij het vaststellen van de termijnen voor aanmelding als gegadigde rekening moet houden met vakantieperiodes of andere perioden waarin redelijkerwijs geen aanmelding of inschrijving kan worden voorbereid.

Te denken valt daarbij aan door het bedrijf vastgestelde niet individuele vrije dagen.

Ten slotte bevat het UAR 2001, gelet op het bepaalde in hoofdstuk VI ten aanzien van een eventuele vergoeding van de inschrijvingskosten, in dit artikel een definitie van het begrip standaardbestek, waarbij rekening is gehouden met de verschillende bestekssystematieken die, naar gelang de aard van het werk, worden gebruikt.

Artikel 3, toepasselijkheid

Deze bepaling beperkt – anders dan het geval was in het UAR 1986 – de mogelijkheid tot afwijking van de bepalingen van deze regeling. Het UAR 2001 dient zoveel mogelijk onverkort te worden toegepast door de aanbesteder. Slechts wanneer van de aanbesteder redelijkerwijs geen onverkorte toepassing van de bepalingen van het UAR 2001 kan worden gevergd, is afwijking daarvan toegestaan.

Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het voor de aanbesteder onmogelijk is de voorgeschreven termijnen in acht te nemen. Voorts bijvoorbeeld wanneer het met de uitvoering van het project gemoeide risico zodanig is dat van de inschrijver een hogere zekerheidstelling dient te worden verlangd dan op grond van de regeling toegestaan is.

Vanzelfsprekend is afwijking van de regeling ook mogelijk wanneer de regeling daartoe zelf de mogelijkheid biedt. In dit verband wordt verwezen naar het bepaalde in de artikelen 6, tweede lid, onderdeel c, 28, tweede lid, onderdeel c, en artikel 41.

Artikel 4, wijze van aanbesteding Evenals in het UAR 1986 bevat dit artikel een opsomming van de vier aanbestedingsvormen waarop het UAR 2001 van toepassing is.

Opgemerkt wordt dat bij gunning uit de hand geen sprake is van een vorm van aanbesteding. Daarbij gaat het immers alleen om het verlenen van een opdracht zonder dat daaraan een aanbesteding is voorafgegaan. Dit neemt echter niet weg dat de ondergetekenden het wenselijk vinden dat de beginselen van het UAR 2001 die strekken tot verbetering van de handelwijzen van aanbesteders en aannemers ook bij de gunning uit de hand in acht worden genomen.

Hoofdstuk II. Openbare aanbesteding

Artikel 6, bekendmaking

Artikel 7, bestek

Met uitzondering van het tweede lid, onderdeel c, en het derde lid, aanhef en onderdelen a en b, is artikel 6, vergeleken bij artikel 6 UAR 1986, inhoudelijk niet veranderd.

In het tweede lid, onderdeel c, is bepaald dat de aanbesteder die geen tegemoetkoming in de aan de inschrijver verbonden kosten wil verstrekken, in de bekendmaking uitdrukkelijk moet aangeven dat de artikelen 42 en 43 niet van toepassing zijn.

In het derde lid, aanhef en onderdelen a en b, is tot uitdrukking gebracht dat aanbesteders, wanneer zij geen alternatieve aanbiedingen willen toelaten of uitsluitend aanbiedingen overeenkomstig het bestek en tekeningen in aanmerking willen nemen, in de bekendmaking uitdrukkelijk moeten vermelden dat alternatieve aanbiedingen niet gewenst zijn.

Indien zij alternatieve aanbiedingen echter wel in aanmerking willen nemen, kunnen zij in de bekendmaking bepalen dat de inschrijver ontslagen wordt van de verplichting om daarnaast ook volgens bestek en tekeningen in te schrijven.

In het tweede lid, onderdelen m en n, van artikel 6 is evenals in het UAR 1986 bepaald dat de belangrijkste eisen waaraan een inschrijver moet voldoen (geschiktheidseisen) en de belangrijkste gunningscriteria – indien deze laatste andere zijn dan de laagste prijs – in de bekendmaking moeten worden vermeld.

In artikel 7 is evenals in het UAR 1986 bepaald dat het bestek alle geschiktheidseisen en gunningscriteria moet opsommen, tenzij in de bekendmaking is bepaald dat de daarin gegeven opsommingen uitputtend zijn. Deze artikelen dienen gelezen te worden in samenhang met artikel 24 waarin – samengevat – is bepaald dat het werk alleen mag worden opgedragen aan een inschrijver die voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen met hantering van de van toepassing zijnde gunningscriteria.

De artikelen 6 en 7 hebben mede tot doel ervoor zorg te dragen dat gegadigden of inschrijvers in een zo vroeg mogelijk stadium kennis kunnen nemen van de geschiktheidseisen en gunningscriteria.

Artikel 7, tweede lid, bepaalt dat het bestek uiterlijk 10 dagen na de datum van bekendmaking ter inzage dient te liggen en moet kunnen worden verkregen.

Nieuw is dat dit laatste het geval is tot de dag van de aanbesteding.

Volgens artikel 6, eerste lid, ligt de datum van bekendmaking ten minste 36 dagen vóór de aanbesteding zodat inschrijvers in ieder geval 26 dagen de tijd hebben om de inschrijvingssom te berekenen.

Artikel 7, derde lid, noemt de term maatschappelijke eisen. Hieronder valt te verstaan het bezit van een vestigingsvergunning, inschrijving in het handelsregister, etc.

Voorts wordt de aandacht erop gevestigd dat artikel 7, derde lid, bepaalt dat de inschrijver op zowel de dag van aanbesteding als de dag van opdrachtverlening aan de gestelde eisen moet voldoen. Met de laatste volzin van artikel 7, vierde lid, is aangesloten bij de tekst van artikel 30, tweede lid, van richtlijn nr. 93/37/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken.

Nieuw is het ter verlaging van de kosten opgenomen vijfde lid van artikel 7, op grond waarvan in het bestek moet worden bepaald of de gegevens op grond waarvan kan worden beoordeeld of aan de selectiecriteria en de gunningscriteria wordt voldaan, bij de inschrijving dan wel op een later tijdstip moeten worden overgelegd.

Van belang hierbij is dat stukken ter staving van gegevens over solvabiliteit en gedrag uitsluitend behoeven te worden overgelegd door de inschrijver die ingevolge artikel 24 voor de opdracht van het werk in aanmerking komt. Voorts is nieuw het zesde lid van artikel 7. De ondergetekenden achten het van groot belang dat collectief onderzoek wordt verricht ter bevordering van innovatie in de bouw. De resultaten daarvan dienen primair te strekken ter behartiging van de belangen (zoals bedrijfs-economische belangen) van opdrachtgevers. Met het oog op dit laatste ligt het in de rede dat aanbesteders het initiatief nemen tot het vormen van een fonds waaruit bedoeld collectief onderzoek wordt gefinancierd en ervoor zorgen dat het fonds wordt gevoed met bedragen die worden betaald door de inschrijver aan wie het aanbestede werk is opgedragen.

Ten slotte wordt nog opgemerkt dat het aan de aanbesteder is om te bepalen of de inschrijver aan wie het werk wordt opgedragen, een bijdrage aan het fonds dient te betalen.

Artikel 8, eisen en criteria

Dit artikel is ten opzichte van het UAR 1986 inhoudelijk niet veranderd.

In dit artikel zijn de normen aangegeven waaraan de geschiktheidseisen van artikel 7, derde lid, en de gunningscriteria van artikel 7, vierde lid, moeten voldoen. Samen met de artikelen 6, 7 en 24 maakt dit artikel duidelijk op welke wijze de openbare aanbesteding meer geobjectiveerd is.

Een van de belangrijkste onderdelen van het UAR 1986 betrof de invoering van een meer geobjectieerde aanbestedingsprocedure die uit drie elementen bestaat. Het eerste is dat, indien een aanbesteder eisen stelt waaraan een inschrijver of gegadigde moet voldoen, deze dienen te worden geformuleerd in de bekendmaking of het bestek. Alsdan is de aanbesteder ook aan deze eisen gebonden hetgeen betekent dat hij deze niet naderhand kan aanscherpen of uitbreiden.

Het tweede is dat de eisen objectief en eenduidig moeten zijn alsmede in redelijke verhouding dienen te staan tot aard en omvang van het werk. Het derde is dat de laagste prijs het criterium is op basis waarvan het werk dient te worden opgedragen.

Indien de aanbesteder op basis van andere criteria het werk wenst op te dragen, dient hij deze te vermelden in de bekendmaking of in het bestek. Eenmaal op deze wijze gepubliceerd kan de aanbesteder deze criteria niet meer wijzigen en is hij hieraan dus gebonden. Deze zwaardere eisen en criteria gelden alleen voor de openbare aanbesteding alsmede voor de aanbesteding met voorafgaande selectie omdat deze aanbestedingsvormen voornamelijk gehanteerd worden door ervaren en deskundige aanbesteders, in het bijzonder door de overheid. Particuliere aanbesteders bestelden veelal onderhands aan.

Artikel 9, inlichtingen

Van aannemerszijde is gesteld dat het wenselijk is dat in de nota van inlichtingen niet alleen alle schriftelijk gestelde vragen – zoals op grond van het UAR 1986 is vereist – worden vermeld, maar ook alle mondeling gestelde vragen met in beide gevallen de antwoorden daarop. Met behulp van deze nota kan een aannemer naderhand aantonen dat, indien hij of een andere inschrijver over een onduidelijke zaak een schriftelijke of mondelinge vraag heeft gesteld, deze zaak reeds in de aanbestedingsfase op enigerlei wijze aan de orde is gesteld waarmee bepaalde geschillen die tijdens de uitvoering van het werk kunnen ontstaan, worden voorkomen.

Teneinde te voorkomen dat overbodige en niet ter zake dienende vragen en de daarop betrekking hebbende antwoorden ook in de nota van inlichtingen moeten worden vastgelegd, is in het tweede lid een overeenkomstige regeling getroffen.

Artikel 11, inschrijving

Dit artikel is inhoudelijk niet gewijzigd.

In het tweede lid is bepaald dat de inschrijver desgevraagd een verklaring moet overhandigen waarin hij meedeelt dat hij voldoet aan de wettelijke verplichtingen die zijn verbonden aan de uitoefening van het aannemingsbedrijf.

Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan het bezit van een geldige vestigingsvergunning. De sanctie op overtreding van deze bepaling is neergelegd in artikel 24, zesde lid, waarin – samengevat – is bepaald dat de aanbesteder niet gehouden is het werk op te dragen aan de daarvoor in aanmerking komende inschrijver, indien deze inschrijver in strijd met de waarheid de verklaring van artikel 11 heeft ondertekend.

Artikel 12, inschrijvingsbiljet

Dit artikel geeft aan op welke wijze de inschrijving dient plaats te vinden, een en ander afhankelijk van de gegevens die de aanbesteder blijkt het bestek dan wel de bekendmaking voor de inschrijving vereist.

Artikel 7 maakt in het derde lid melding van geschiktheidsgegevens, terwijl het vierde lid gunningsgegevens noemt.

Indien de aanbesteder verlangt dat deze gegevens door de inschrijver worden overgelegd, dienen zij te worden gevoegd bij het inschrijvingsbiljet en te worden gesloten in dezelfde enveloppe als waarin het inschrijvingsbiljet is gedeponeerd. Nieuw is dat tot deze gegevens in elk geval niet behoren gegevens betreffende de specificatie van het bedrag waartoe de inschrijver zich bereid heeft verklaard het werk te zullen uitvoeren.

Indien echter de aanbesteder verlangt dat andere gegevens dan de hiervoor bedoelde dienen te worden overgelegd, is de aannemer op grond van het vierde lid verplicht deze gegevens in een afzonderlijke dichte enveloppe te sluiten. Deze enveloppe dient dan in de enveloppe te worden gesloten waarin ook het inschrijvingsbiljet zit. Nieuw is dat wanneer die andere door de aanbesteder verlangde gegevens de specificatie betreffen waartoe de inschrijver zich bereid heeft verklaard het werk te zullen uitvoeren, die specificatie in overeenstemming moet zijn met de door de aanbesteder daaromtrent in het bestek gestelde eisen. Zowel de inschrijver als de aanbesteder is, wat de specificatie en de beoordeling betreft, hiermee gebaat.

Wat de in de afzonderlijke enveloppen gesloten gegevens betreft, bepaalt artikel 24, derde lid, dat de aanbesteder geen kennis van deze gegevens mag nemen behalve voorzover deze zijn geleverd door de inschrijver die voor de opdracht van het werk in aanmerking komt. Van de inhoud van de afzonderlijke enveloppen van de andere inschrijvers mag de aanbesteder alleen kennis nemen, indien hij blijkt de bekendmaking vergoeding van de inschrijvingskosten niet heeft uitgesloten.

Duidelijk moge dus zijn dat de aanbesteder wel gerechtigd is kennis te nemen van de geschiktheids- en gunningsgegevens van alle inschrijvers, voorzover het gegevens betreft als bedoeld in artikel 7, derde en vierde lid, die (dus) zijn gevoegd in dezelfde enveloppe als waarin het inschrijvingsbiljet is gesloten.

Dit systeem houdt derhalve mede in dat de aanbesteder, indien hij in de bekendmaking bijvoorbeeld heeft bepaald dat de aan de inschrijvingsom ten grondslag liggende specificatie dient te worden meegestuurd, alleen de specificatie van de inschrijver die voor het werk in aanmerking komt, onder ogen krijgt en dat hij de enveloppen met de specificaties van de andere inschrijvers ongeopend dient te retourneren, indien in de bekendmaking is vermeld dat vergoeding van de inschrijvingskosten niet zal plaatsvinden.

Artikel 17, inschrijvingen, inhoudende een alternatieve aanbidding

Dit artikel is ten opzichte van het UAR 1986 wezenlijk veranderd.

Allereerst is met het gewijzigde opschrift beter tot uitdrukking gebracht dat dit artikel ziet op inschrijvingen die een alternatieve aanbidding betreffen.

Wat de alternatieve aanbidding betreft, ging het UAR 1986 er in artikel 17 van uit, dat het een inschrijver vrij stond naast een aanbidding overeenkomstig het bestek en de nota van inlichtingen een alternatieve aanbidding in te dienen, ongeacht of die stukken in de mogelijkheid daartoe voorzagen. De aanbesteder op zijn beurt was vrij om die aanbiddingen buiten beschouwing te laten.

Dit heeft er veelal toe geleid dat van de mogelijkheid om alternatieve aanbiddingen in te dienen, minder gebruik wordt gemaakt dan wenselijk is.

Om de knowhow van het bouwbedrijf beter te kunnen benutten is thans in de artikelen 6, derde lid, onderdeel a, en 28, derde lid, onderdeel a, in samenhang met artikel 17, eerste lid, bepaald dat de aanbesteder, wanneer hij geen inschrijvingen, inhoudende een alternatieve aanbidding, in aanmerking wenst te nemen, in de bekendmaking uitdrukkelijk dient aan te geven dat de mogelijkheid tot het doen van een alternatieve aanbidding is uitgesloten. Doet hij dit niet, dan dient hij een inschrijving, inhoudende een alternatieve aanbidding, daadwerkelijk in beschouwing te nemen. Ten aanzien van wat onder het begrip alternatieve aanbidding dient te worden verstaan, bevat artikel 17, eerste lid, onderdelen b en c, dezelfde omschrijving als het UAR 1986.

Ten aanzien van artikel 17, eerste lid, onderdeel b, wordt voor de goede orde opgemerkt dat een wezenlijke wijziging van de voorgeschreven constructie of van de bouwstoffen een wijziging van het ontwerp tot gevolg kan hebben, alsmede dat een wezenlijke wijziging van de werkwijze of van de hulpmiddelen de uitvoeringsduur van het werk kan veranderen.

Dit betekent uiteraard niet dat een wezenlijke wijziging van het ontwerp of van de uitvoeringsduur een inschrijving, inhoudende een alternatieve aanbidding, oplevert. Dit zou slechts het geval zijn indien zij tevens een wezenlijke wijziging van de voorgeschreven constructie, van de bouwstoffen, van de werkwijze of van de hulpmiddelen bevat. De inhoud van het eerste lid, onderdeel c, bepaalt dat, indien een aanbidding aan een van voornoemde criteria voldoet, deze alleen in beschouwing mag worden genomen indien zij naar het oordeel van de aanbesteder in

kwaliteit ten minste gelijkwaardig is aan hetgeen is voorgeschreven. De voorwaarden, genoemd onder b en c van dit artikel, gelden dus cumulatief.

Hierbij wordt verwezen naar artikel 24, tweede lid, onderdeel b, op grond waarvan het werk alleen kan worden opgedragen aan de inschrijver die de alternatieve aanbidding heeft gedaan, indien zijn aanbidding ook economisch de meest voordelige is.

Voorts bevat artikel 17 in het tweede lid nog de bepaling dat in geval van een alternatieve aanbidding het inschrijvingsbiljet van een duidelijke omschrijving van hetgeen de alternatieve aanbidding inhoudt, vergezeld dient te gaan.

Het derde lid houdt verband met het bepaalde in artikel 6, derde lid, onderdelen a en b. Voorop staat, zoals gezegd, dat een aanbesteder die geen inschrijvingen, inhoudende een alternatieve aanbidding, in beschouwing wil nemen, in de bekendmaking uitdrukkelijk een verbod tot het doen van een alternatieve aanbidding moet opnemen. Neemt de aanbesteder een dergelijk verbod niet op in de bekendmaking, staat het de inschrijver vrij een alternatieve aanbidding te doen, zij het dat hij ook overeenkomstig het bestek en de eventuele nota van inlichtingen moet inschrijven. Een dergelijke bestekconforme inschrijving kan alleen achterwege blijven wanneer daartoe in de bekendmaking de mogelijkheid wordt geboden.

Indien de bekendmaking hierover zwijgt, is de bestekconforme inschrijving verplicht.

Wat het vierde lid betreft, is aanvulling van artikel 17, vijfde lid, van het UAR 1986 noodzakelijk gebleken.

Deze aanvulling houdt verband met het feit dat indien van een alternatieve aanbidding er belang bij hebben aan hun inschrijving de voorwaarde te verbinden dat, voor het geval zij niet voor de opdracht in aanmerking komen, elementen uit hun alternatieve aanbidding niet zonder hun toestemming mogen worden gebruikt, respectievelijk uitsluitend door hen mogen worden gebruikt. Gelet op het belang van de inschrijver en het belang dat technische innovaties zoveel mogelijk worden bevorderd, is in het vierde lid bepaald dat ten aanzien van inschrijvingen waaraan een dergelijke clausule is verbonden, artikel 16 niet van toepassing is.

Artikel 18, inschrijving op varianten in het bestek

Dit artikel is ten opzichte van het UAR 1986 ongewijzigd gebleven.

In aansluiting op de regeling van de alternatieve aanbidding in het UAR 1986 is het noodzakelijk gebleken het UAR 1986 ook aan te vullen met een regeling betreffende de inschrijving op varianten.

In tegenstelling tot de uitgebreide omschrijving van de alternatieve aanbidding is bij de omschrijving van de variant gekozen voor een eenvoudige formulering: varianten dienen in het bestek als zodanig te worden aangegeven.

Het bestek is bepalend voor de vraag of er sprake is van varianten.

In het tweede lid van artikel 18 is met betrekking tot de inschrijving op varianten aangesloten bij artikel 17, tweede lid.

Artikel 19, termijn van gestanddoening

De inhoud van dit artikel is ten opzichte van het UAR 1986 ongewijzigd.

Tot het tijdstip van aanbesteding kan de inschrijver zijn aanbidding intrekken door middel van een verklaring (artikel 11, achtste lid). Na dit tijdstip is dit niet meer mogelijk en moet de inschrijver zijn aanbidding gedurende dertig dagen na dit tijdstip gestand doen (artikel 19, eerste lid).

Binnen het Breed Overleg ten behoeve van het UAR 1986 is gesproken over het in het – in 1982 uitgebrachte – orderingsrapport gedane voorstel in het UAR de regel op te nemen dat een na het tijdstip van aanbesteding gedaan verzoek om van de prijsaanbidding te mogen worden ontslagen, uitsluitend na betaling door de inschrijver van een redelijke schadeloosstelling kan worden gehonoreerd.

De toenmalige ondertekenaars van het UAR 1986 hebben dit voorstel niet overgenomen omdat naar hun oordeel de aanbesteder vrij behoort te zijn een dergelijk verzoek al of niet te honoreren. Indien hij dit doet, dient hij niet verplicht te zijn een redelijke schadeloosstelling te bedingen.

Indien de aanbesteder het bijvoorbeeld opportuun acht geen schadeloosstelling te bedingen, dient dit mogelijk te zijn. Bovendien achten ondergetekenden het evenals de toenmalige ondertekenaars ongewenst dat een standaard-afkoopmethodiek ter beschikking staat van inschrijvers die zich daarmee aan hun verplichtingen kunnen onttrekken. Tenslotte wordt het begrip redelijke schadeloosstelling te vaag geacht.

De ondergetekenden achten het opnemen in het UAR 2001 van een aparte regeling op grond waarvan een inschrijver zich in geval van een miscalculatie kan terugtrekken, niet nodig. Met de Werkgroep 'Ordering in de bouwsector' zijn zij van mening dat een inschrijver zich in zo'n geval kan beroepen op artikel 33 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek waardoor wordt voorkomen dat aanbesteders ten onrechte gebruikmaken van een miscalculatie.

De laatste zin van het tweede lid van artikel 19 houdt in dat aan een verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening geen aanspraak op de opdracht van het werk kan worden ontleend.

In artikel 24, negende lid, is bepaald dat de aanbesteder niet verplicht is het werk op te dragen, indien hij daarvoor goede gronden heeft. De omstandigheden dat een aanbesteding is gehouden en een verzoek tot termijnsverlenging is gedaan, leveren derhalve op zichzelf geen argumenten op waarmee de opdracht van het werk kan worden afgedwongen.

Hetzelfde geldt indien een inschrijver door de aanbesteder wordt verzocht zijn inschrijving te wijzigen of aan te vullen. Zulks is bepaald in artikel 20.

Artikel 20, wijziging van de aanbidding

Deze bepaling is zeer sterk gewijzigd ten opzichte van artikel 20 van het UAR 1986.

In het tweede lid van de onderhavige bepaling is de verplichting van de aanbesteder uitgewerkt om, in het geval aanbiddingen zijn gedaan die hoger zijn dan de aanbesteding op basis van een zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten, overleg te plegen met de inschrijver die voor de opdracht in aanmerking komt (meestal de laagste inschrijver).

Zoals reeds vermeld in het algemene deel van de toelichting hebben de ondergetekenden zich bij het vastleggen van de overlegverplichting in belangrijke mate laten leiden door de op basis van de artikelen 20 en 24 van het UAR 1986 ontwikkelde rechtspraak van de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland. Die rechtspraak betrof de vraag in hoeverre de aanbesteder verplicht is het aanbestede werk ook daadwerkelijk op te dragen en daarmee tevens de vraag in welke gevallen het de aanbesteder vrij staat om, na een gehouden aanbidding, niet tot gunning over te gaan. In die rechtspraak is de ook bij aanbestedingen in acht te nemen precontractuele goede trouw door de Raad van Arbitrage geconcretiseerd. De laagste inschrijver mag er op grond van deze rechtspraak in beginsel vanuit gaan dat het werk aan hem zal worden opgedragen.

Voor de aanbesteder brengt die rechtspraak mee dat, indien hij meent dat sprake is van aanbiddingen die hoger zijn dan hij op basis van een zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten, eerst redelijk overleg met de laagste inschrijver zal moeten worden gevoerd om te bezien of alsnog tot een wijziging van de aanbidding kan worden gekomen en daarmee alsnog tot een opdracht. Pas wanneer dat in redelijkheid gevoerd overleg niet daartoe leidt, staat het de aanbesteder vrij om het werk niet op te dragen.

Van belang voor de toepassing van het artikel is enerzijds het prijsniveau van de gedane inschrijvingen en anderzijds het prijsniveau dat de aanbesteding op grond van een zorgvuldige begroting van kosten redelijkerwijs mocht verwachten.

Is het prijsniveau van de gedane inschrijvingen lager dan – of gelijk aan – het bedrag van de begroting van de aanbesteding, dan is het de aanbesteding op grond van het derde lid niet toegestaan om te onderhandelen, wanneer die onderhandelingen geen ander doel hebben dan het wijzigen van de prijs. Voorkomen wordt hierdoor dat de aanbesteding probeert om door onderhandelingen financieel voordeel te behalen, hoewel de aangeboden prijs op zichzelf reeds in overeenstemming was met de begroting van de aanbesteding. Een dergelijke handelwijze dient naar de mening van de ondergetekenden als 'not done' te worden aangemerkt.

Het derde lid biedt de aanbesteding wel de mogelijkheid om met de laagste inschrijver te onderhandelen indien de aanbesteding na de aanbidding genoodzaakt is wijzigingen aan te brengen in het aanbestede werk.

Naar de mening van de ondergetekenden zullen die wijzigingen echter niet zodanig ingrijpend mogen zijn dat in feite sprake is van een ander werk. Is dat wel het geval dan ligt het voor de hand dat de aanbesteding geen opdracht verleent en overgaat tot aanbidding van dat andere werk, zelfs al zou het uiteindelijk daarmee te bereiken technische/functionele resultaat van dat andere werk nagenoeg hetzelfde zijn gebleven als hetgeen met het oorspronkelijke werk is beoogd.

Indien het prijsniveau van de gedane inschrijvingen daarentegen hoger is dan hetgeen de aanbesteding mocht verwachten, is de aanbesteding op grond van het tweede lid verplicht om met de laagste inschrijver overleg te voeren. Als gezegd is die verplichting in lijn met de rechtspraak van de Raad van Arbitrage. Uit het eerste lid volgt dat de laagste inschrijver op zijn beurt verplicht is om aan de uitnodiging tot het voeren van dat overleg gevolg te geven, alvorens te besluiten zijn aanbidding al dan niet te wijzigen.

In het overleg zullen aanbesteding en inschrijver rekening moeten houden met elkaanders gerechtvaardigde belangen.

Het vierde, vijfde en zesde lid van het artikel geven regels over de door aanbesteding en inschrijver in het overleg te verstrekken informatie en over de wijze waarop zij met die informatie moeten omgaan. Van belang is met name dat aanbesteding en inschrijver over en weer gehouden zijn tot het op verzoek van de andere partij overleggen van de begroting, respectievelijk de specificatie van de inschrijvingsom.

Aan de hand van deze stukken zal moeten blijken of zich een aanzienlijk verschil voordoet tussen de aanbidding van de inschrijver en een aanbidding die de aanbesteding op basis van een zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten.

Zoals in het algemene deel van de toelichting benadrukt, zal de aanbesteding een begroting moeten overleggen waarvan hij kan aantonen dat deze met de nodige zorgvuldigheid is opgesteld, ongeacht of de aanbidding van de laagste inschrijver fouten bevat. Het enkele feit dat de aanbesteding beschikt over een begroting die lager is dan die van de laagste inschrijver leidt dus niet zonder meer tot de conclusie dat de aanbidding is mislukt.

Indien het overleg niet leidt tot een opdracht, kan de aanbesteding de inschrijver die daarna voor de opdracht in aanmerking komt een verzoek doen tot het wijzigen van zijn aanbidding, zij het dat in dat geval eerst aan de inschrijver met wie in eerste aanleg overleg is gevoerd, schriftelijk moet worden bericht dat deze niet in aanmerking komt voor de opdracht. Wat betreft het voeren van overleg met de opvolgende inschrijver wordt onderstreept dat het hier gaat om een bevoegdheid van de aanbesteding en – anders dan bij de inschrijver die als eerste voor de opdracht in aanmerking komt – niet om een verplichting daartoe. Dit betekent dat de aanbesteding, wanneer hij met de laagste inschrijver niet tot overeenstemming is gekomen, een aantal keuzemogelijkheden heeft, te weten de mogelijkheid tot het doen van een verzoek tot wijziging aan de volgende inschrijver dan wel de mogelijkheid het werk niet op te dragen.

De ondergetekenden kunnen zich voorstellen dat tussen aanbesteding en inschrijver alleen overeenstemming kan worden bereikt door wijzigingen in het aanbestede werk aan te brengen.

In dit verband verwijzen de ondergetekenden naar hetgeen in het bovenstaande dienaangaande is opgemerkt.

Ten slotte merken de ondergetekenden op dat de inschrijver niet van de aanbesteding kan verlangen dat deze de door hem voorgestelde wijzigingen van het werk accepteert, teneinde in het bezit te komen van de opdracht.

Artikel 21, aanbesteding

Van belang is de toevoeging aan het eerste lid, dat het de aanbesteding niet is toegestaan het tijdstip van de aanbidding te vervroegen.

Artikel 21, aanbesteding

Van belang is de toevoeging aan het eerste lid, dat het de aanbesteding niet is toegestaan het tijdstip van de aanbidding te vervroegen.

Artikel 21, aanbesteding

Van belang is de toevoeging aan het eerste lid, dat het de aanbesteding niet is toegestaan het tijdstip van de aanbidding te vervroegen.

Artikel 21, aanbesteding

Van belang is de toevoeging aan het eerste lid, dat het de aanbesteding niet is toegestaan het tijdstip van de aanbidding te vervroegen.

Artikel 21, aanbesteding

Van belang is de toevoeging aan het eerste lid, dat het de aanbesteding niet is toegestaan het tijdstip van de aanbidding te vervroegen.

Artikel 21, aanbesteding

Van belang is de toevoeging aan het eerste lid, dat het de aanbesteding niet is toegestaan het tijdstip van de aanbidding te vervroegen.

Artikel 21, aanbesteding

Van belang is de toevoeging aan het eerste lid, dat het de aanbesteding niet is toegestaan het tijdstip van de aanbidding te vervroegen.

Er wordt aan herinnerd, dat de aanbesteders hier alleen de enveloppen openen waarin het inschrijvingsbiljet en de gegevens die zijn genoemd in artikel 7, derde en vierde lid, zijn gesloten.
De afzonderlijke enveloppen van artikel 12, vierde lid, dienen ongeopend te blijven.

Artikel 23, ongeldigheid van de inschrijvingen

Dit artikel komt overeen met artikel 23 van het UAR 1986, met dien verstande dat met het opnemen van de tweede volzin tot uitdrukking is gebracht dat het afstemmen van prijsaanbiedingen door inschrijvers leidt tot ongeldigheid van de inschrijvingen.

Artikel 24, keuze aannemer Dit artikel houdt een ingrijpende verandering in ten opzichte van artikel 24 UAR 1986 en moet worden gezien in samenhang met het nieuwe artikel 20.

Artikel 24, eerste lid, van het UAR 1986 is komen te vervallen, en vervangen door het nieuwe negende lid.

Zoals in het algemene deel van deze toelichting is uiteengezet, dienen, wanneer aanbiedingen zijn gedaan, die hoger zijn dan de aanbesteder op basis van zijn zorgvuldige begroting redelijkerwijs mocht verwachten, de aanbesteder en de meest in aanmerking komende inschrijver door middel van overleg tot overeenstemming te komen teneinde het verlenen van een opdracht tot uitvoering van het werk mogelijk te maken. Uitgangspunt is dat niet lichtvaardig wordt aanbesteed, dat de aanbesteder over een deugdelijke raming dient te beschikken en dat er overleg over het verschil tussen inschrijving en raming dient plaats te vinden alvorens de aanbesteder de aanbesteding als mislukt mag aanmerken. De aanbesteder kan dus niet zonder meer besluiten het werk niet op te dragen. Hij kan daartoe slechts besluiten wanneer hij daarvoor goede gronden heeft. Daarvan is in ieder geval sprake als geen der inschrijvers voldoet aan de in de bekendmaking en het bestek vermelde eisen (artikel 24, negende lid, onderdeel a) dan wel als de inschrijvingsommen, ondanks het overleg in het kader van artikel 20, hoger zijn dan hij op basis van een zorgvuldige begroting van kosten redelijkerwijs mocht verwachten (artikel 24, negende lid, onderdeel b). Centraal staat bij toepassing van artikel 24, negende lid, onderdeel b, dat de aanbesteder kan aantonen dat hij beschikt over een zorgvuldige begroting.

Er kunnen zich overigens ook andere omstandigheden voordoen, op grond waarvan de aanbesteder van oordeel is dat er een goede grond is om het werk niet op te dragen.

In artikel 24, tiende lid, is bepaald dat de aanbesteder de gronden die voor hem aanleiding zijn het werk niet op te dragen aan alle inschrijvers mededeelt. Indien deze gronden naar het oordeel van een inschrijver niet deugdelijk zijn gemotiveerd, kan de motivering ter toetsing aan de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland worden voorgelegd.

Het eerste lid van artikel 24 vermeldt evenals het tweede lid van artikel 24 van het UAR 1986 een tweetal eisen waaraan een inschrijver moet voldoen om in aanmerking te komen voor de opdracht van het werk. De eerste eis is dat hij zowel op de dag van aanbesteding als de dag van opdrachtverlening dient te voldoen aan de eisen die in het bestek en de bekendmaking zijn vermeld. Bedoeld worden de maatschappelijke, technische, organisatorische en financieel-economische eisen, bedoeld in artikel 7, derde lid.

De tweede eis is dat de inschrijver redelijkerwijs in staat moet worden geacht het werk vakkundig en op regelmatige wijze uit te voeren.

Het tweede lid van artikel 24 geeft evenals het derde lid van artikel 24 van het UAR 1986 een limitatieve opsomming van de gunningscriteria, aan de hand waarvan de opdracht tot uitvoering van het werk wordt gegeven.

Nieuw is dat in het eerste en tweede lid is bepaald dat het de aanbesteder niet is toegestaan af te wijken van de in de bekendmaking en het bestek vermelde eisen.

In het derde lid is bepaald hetgeen ook reeds hiervoor in de toelichting bij artikel 12, vierde lid, is opgemerkt, namelijk dat de aanbesteder alleen kennis mag nemen van de inhoud van de afzonderlijke enveloppe, bedoeld in artikel 12, vierde lid, voorzover deze enveloppe afkomstig is van de inschrijver die op grond van het tweede lid van artikel 24 voor de opdracht van het werk in aanmerking komt. De niet geopende enveloppen dienen aan de daarop vermelde inschrijvers te worden teruggezonden.

Nieuw is in het derde lid dat daartoe niet behoren de enveloppen die betrekking hebben op de aanbiedingen van de inschrijvers met de laagste tien inschrijvingsommen, indien de aanbesteder de toepasselijkheid van de artikelen 42 en 43 inzake de vergoeding van inschrijvingskosten niet in de bekendmaking heeft uitgesloten.

Blijkens het zesde lid is de aanbesteder, indien de inschrijver ten onrechte de verklaring van artikel 11, tweede lid, heeft ondertekend en afgegeven, niet gehouden aan hem het werk op te dragen indien hij krachtens artikel 24, tweede lid, voor de opdracht van het werk in aanmerking zou komen.

In het nieuwe zevende lid is nogmaals het belang van het overleggen van een specificatie van de inschrijvingsom aan de aanbesteder tot uitdrukking gebracht. Voldoet de inschrijver, tot wie een verzoek tot wijziging of aanvulling als bedoeld in artikel 20, eerste lid, is gericht, niet aan het verzoek tot het overleggen van een dergelijke specificatie, dan heeft de aanbesteder het recht het werk niet aan hem op te dragen.

In het achtste lid is neergelegd dat de aanbesteder een inschrijver aan wie het werk niet is opgedragen, desgevraagd de redenen dient mede te delen. Nieuw is in het achtste lid dat, wanneer het werk is opgedragen aan de inschrijver die een alternatieve aanbesteding heeft ingediend, in de redenen een aanduiding wordt gegeven van de gedane alternatieve aanbesteding.

Nieuw is daarin voorts dat de naam van de inschrijver aan wie het werk is opgedragen aan de verzoeker wordt medegedeeld.

Met behulp van de door of namens de aanbesteder gegeven motivering verkrijgt de gepasseerde inschrijver inzicht in de redenen waarom hem het werk niet is opgedragen en daarmee inzicht in zijn marktpositie.

Artikel 25, opdracht Dit artikel bevat grotendeels dezelfde inhoud als artikel 25 van het UAR 1986.

Nieuw is in het eerste lid de verwijzing naar artikel 20. Voorts wordt in het tweede lid onder een schriftelijke mededeling ook verstaan een telefax.

Artikel 26, zekerheidstelling Dit artikel is inhoudelijk niet gewijzigd.

In het eerste lid van dit artikel is bepaald dat de aanbesteder alleen van de inschrijver aan wie hij krachtens artikel 24, tweede lid, voornemens is het werk op te dragen, zekerheidstelling mag bedingen. Het tweede lid bepaalt dat geen hoger bedrag aan zekerheid mag worden bedongen dan in de bekendmaking of in het bestek is genoemd. Alleen indien de zekerheidstelling wordt verlangd van de inschrijver die een alternatieve aanbesteding heeft gedaan, mag worden afgeweken van dit bedrag, zij het dat het bedrag van de zekerheidstelling niet meer mag bedragen dan 10% van de inschrijvingsom.

Hoofdstuk III. Aanbesteding met voorafgaande selectie

Artikel 28, bekendmaking

Dit artikel bevat enkele wijzigingen ten opzichte van artikel 28 van het UAR 1986.

Nieuw is in het eerste lid dat de aanbesteder in de bekendmaking vermeldt dat bij de aanmelding om tot inschrijving te worden uitgenodigd gebruik moet worden gemaakt van een door hem ter beschikking te stellen formulier. Dit formulier moet zijn ingericht overeenkomstig het bij het UAR 2001 behorende model C.

In het tweede lid, onderdeel c, is voorts, evenals in artikel 6, tweede lid, onderdeel c, bepaald dat de aanbesteder, wanneer hij geen tegemoetkoming in de gemaakte inschrijvingskosten wenst te geven, in de bekendmaking dient te vermelden dat de artikelen 42 en 43 niet van toepassing zijn.

Teneinde de gegadigden in een zo vroeg mogelijk stadium te informeren over het maximale aantal te versturen uitnodigingen alsmede welke de wijze is waarop de keuze tot uitnodiging wordt bepaald, zijn de onderdelen j en k van artikel 28, tweede lid, van het UAR 1986 als de onderdelen k en l van artikel 28, tweede lid, van het UAR 2001 gehandhaafd. Wat onderdeel k betreft wordt de aandacht echter gevestigd op het nieuwe vijfde lid.

In het nieuwe vijfde lid is het maximale aantal gegadigden waaraan een uitnodiging tot inschrijving wordt gezonden gelimiteerd tot tien. Hiermee wordt beoogd de kosten die met de aanbesteding met voorafgaande selectie gemoeid zijn, in het bijzonder de reenkosten, te beperken. Indien echter sprake is van een aanbesteding op basis van een RAWstandaardbestek, waarin de aanbesteder de hoeveelheden resultaatsverplichting en/of de hoeveelheden bouwstoffen heeft vermeld, wordt geen maximum gesteld in verband met de relatief beperkte kosten die aan een inschrijving daarop zijn verbonden. Hiermee is tegemoetgekomen aan de wens van de GWW-sector (Grond-, Weg- en Waterbouw) om alle geschikte gegadigden te laten mededingen naar de opdracht, ook al neemt door het grotere aantal concurrenten de kans op de opdracht af.

Men heeft in deze sector liever een kleinere kans op de opdracht dan dat men zich de kosten bespaart van het niet deelnemen aan de inschrijving,

wanneer een maximum zou worden gesteld.

Wat betreft de ingevolge het tweede lid, onderdeel l, in de bekendmaking te vermelden wijze waarop de keuze tot uitnodiging wordt bepaald, wordt verwezen naar artikel 30, tweede lid.

Nieuw zijn de aanhef en de onderdelen a en b in het derde lid. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 6, derde lid, onderdelen a en b.

Artikel 29, eisen

Dit artikel is niet gewijzigd ten opzichte van het UAR 1986.

Dit artikel begrenst de inhoud van de geschiktheidseisen op dezelfde wijze als dit het geval is bij de openbare aanbesteding (artikel 8, eerste lid). Nu artikel 32 verwijst naar een groot aantal voorschriften die gelden voor de openbare aanbesteding, is de aanbesteding met voorafgaande selectie op dezelfde wijze als de openbare aanbesteding meer geobjectiveerd.

Artikel 30, uitnodiging tot inschrijving Dit artikel bevat een belangrijke wijziging ten opzichte van het UAR 1986.

In het nieuwe tweede lid is aangegeven welke mogelijkheden de aanbesteder heeft om een keuze te maken uit het aantal geschikte gegadigden, wanneer dit aantal groter is dan het (maximum)aantal gegadigden, dat hij voornemens is uit te nodigen tot inschrijving. Deze mogelijkheden bevatten enerzijds een combinatie van kiezen en loten, anderzijds het gebruik van alleen objectieve wegingselementen.

Van belang is dat de aanbesteder in de bekendmaking dient te vermelden van welke mogelijkheid hij gebruikmaakt (artikel 28, tweede lid, onderdeel I), waarbij hij in het geval van gebruikmaking van de in onderdeel b van het tweede lid van artikel 30 genoemde mogelijkheid voorts de aard van de objectieve methode alsmede de te hanteren wegingsfactoren en de waardering daarvan in de bekendmaking dient te vermelden. Als objectieve methode kan ook het uitsluitend (en volledig) loten worden beschouwd.

Nieuw is in het derde lid, onderdeel b, dat het bestek gratis ter beschikking wordt gesteld aan de door de aanbesteder tot inschrijving uitgenodigde gegadigden.

Evenals in het UAR 1986 is in het derde lid, onderdeel i, van artikel 30 bepaald dat de belangrijkste gunningscriteria in de uitnodiging tot inschrijving dienen te worden vermeld.

De volledige gunningscriteria dienen ingevolge artikel 32, juncto artikel 7, vierde lid, in het bestek te worden vermeld.

Artikel 31, verzending uitnodigingen tot inschrijving

Dit artikel bevat ten opzichte van het UAR 1986 geen wijzigingen.

Tussen de dag waarop de uitnodigingen alsmede de mededelingen van niet-uitnodiging worden verstuurd, en de dag van aanbesteding moeten ten minste 21 dagen liggen.

Een niet gekozen gegadigde kan de aanbesteder binnen 10 dagen na ontvangst van de mededeling dat hij niet tot inschrijving is uitgenodigd, verzoeken de redenen mee te delen die ertoe hebben geleid dat hij niet is uitgenodigd.

De aanbesteder dient dit dan binnen 14 dagen te doen.

Hoofdstuk IV. Onderhandse aanbesteding

Artikel 33, omschrijving In tegenstelling tot het UAR 1986

bevat dit artikel een limitering van het aantal uit te nodigen inschrijvers.

Het aantal uit te nodigen inschrijvers mag in de regel niet meer bedragen dan zes. Met deze limitering wordt beoogd de met de aanbesteding gemoeide kosten zowel voor aanbesteder als inschrijvers zoveel mogelijk te beperken. Anderzijds is de limitering zodanig vastgesteld dat een daadwerkelijke mededinging is gewaarborgd.

Artikel 34, uitnodiging tot inschrijving In dit artikel is thans in het tweede lid bepaald dat in het kader van een onderhandse aanbesteding bestekken kosteloos ter beschikking worden gesteld.

Artikel 36, inschrijving en aanbesteding Artikel 37, keuze aannemer Deze artikelen zijn inhoudelijk niet veranderd.

Artikel 36 verklaart de artikelen 9 t/m 26 van toepassing, echter met uitzondering van artikel 24, eerste, tweede, derde en zesde lid, waarin het systeem van opdrachtverlening staat beschreven als hiervoor is aangeduid.

Deze aanbestedingsvorm is dus niet geobjectiveerd zoals met de hiervoor behandelde aanbestedingsvormen wel is geschied.

Artikel 37 geeft aan dat bij deze vorm van aanbesteding het werk opgedragen dient te worden aan de inschrijver wiens aanbieding de aanbesteder het meest aannemelijk voorkomt.

Teneinde te bevorderen dat het UAR 1986 ook door andere aanbesteders dan de overheid zo onverkort mogelijk werd toegepast, is destijds ervoor gekozen de onderhandse aanbesteding en de onderhandse aanbesteding na selectie niet met genoemde eisen en criteria te belasten in verband met de vrees dat dit tot uitsluiting zou leiden van de desbetreffende bepalingen. Bij de onderhandse aanbesteding en de onderhandse aanbesteding na selectie is in het UAR 1986 – en thans ook in het UAR 2001 – het gunningscriterium van het UAR 1972, zijnde de meest aannemelijke prijsaanbieding, dan ook gehandhaafd.

Hoofdstuk V. Onderhandse aanbesteding na selectie

Artikel 38, omschrijving Nieuw is in dit artikel dat met betrekking

tot het aantal gegadigden, dat tot inschrijving kan worden uitgenodigd, een maximum is gesteld. Met deze limitering tot zes gegadigden wordt beoogd de met de aanbesteding gemoeide kosten zowel voor aanbesteder als inschrijvers te beperken.

Anderzijds is de limitering zodanig vastgesteld dat een daadwerkelijke mededinging is gewaarborgd.

Artikel 39, selectie en uitnodiging Dit artikel bevat enkele belangrijke wijzigingen ten opzichte van het UAR 1986. Zo dient de aanbesteder in zijn kennisgeving van het houden van een onderhandse aanbesteding na selectie het maximale aantal gegadigden dat hij voornemens is tot inschrijving uit te nodigen, aan te geven. Met betrekking tot de gegevens die bij aanmelding dienen te worden overgelegd, mag hij de overlegging van bepaalde stukken ter staving van de door hem verlangde gegevens alleen verzoeken aan de inschrijver wiens aanbieding hem het meest aannemelijk voorkomt.

Daarbij gaat het om verklaringen betreffende gedrag en solvabiliteit.

Voor de aanmelding om als inschrijver te worden uitgenodigd dient gebruik te worden gemaakt van een bij de uitnodiging tot inschrijving gevoegd aanmeldingsformulier, dat is ingericht volgens het bij de regeling behorende model C.

In het nieuwe tweede lid is aangegeven welke mogelijkheden de aanbesteder heeft om een keuze te maken uit het aantal geschikte gegadigden, wanneer dit aantal groter is dan het (maximum) aantal gegadigden, dat hij voornemens is uit te nodigen tot inschrijving. Deze zijn hetzelfde als die in het kader van een aanbesteding met voorafgaande selectie. Voor de toelichting wordt derhalve verwezen naar de toelichting bij artikel 28.

Voorzover de aanbesteder gebruikmaakt van een objectieve methode om het door hem bepaalde aantal uit te nodigen gegadigden te kiezen, moet hij daarvan – evenals van de bij de nadere selectie te hanteren wegingsfactoren en de waardering daarvan – mededeling doen in de kennisgeving van het houden van een onderhandse aanbesteding na selectie. Artikel 40, inschrijving en aanbesteding Dit artikel bevat geen wijziging ten opzichte van het UAR 1986.

Artikel 40 verwijst naar een aantal voorschriften, waaronder dat van artikel 36. Dit betekent dus dat ook deze vorm van aanbesteding niet is geobjectiveerd om redenen als reeds hiervoor vermeld.

Hoofdstuk VI. Inschrijvingskosten

Artikel 41, toepassingsbereik In dit artikel is tot uitdrukking gebracht dat een tegemoetkoming in de gemaakte inschrijvingskosten wordt verstrekt behalve wanneer in de bekendmaking anders is bepaald.

Artikel 42, vergoeding van inschrijvingskosten

Artikel 43, omvang van de vergoeding In geval van toepassing van de artikelen 42 en 43 is bepaald dat in een aantal situaties geen vergoeding wordt gegeven. Dit is het geval wanneer er slechts weinig inschrijvers zijn, namelijk minder dan vier (artikel 42, eerste lid), wanneer het aan de inschrijvers is toe te rekenen dat het werk niet wordt opgedragen (artikel 42, tweede lid, onderdeel a) en voorts wanneer de inschrijvingskosten gering zijn (artikel 42, tweede lid, onderdeel b).

Vergoeding van de inschrijvingskosten vindt overigens niet onbeperkt plaats. Vergoeding vindt slechts plaats aan de inschrijvers met de laagste tien inschrijvingskosten.

Daarbij gaat het om zowel de inschrijvingen overeenkomstig het bestek als de inschrijvingen, inhoudende een alternatieve aanbieding (artikel 42, derde lid).

In het vierde lid van artikel 42 wordt een duidelijke opsomming gegeven van de inschrijvingen die bij de bepaling van de laagste tien inschrijvingssommen worden uitgezonderd en derhalve niet voor een vergoeding in aanmerking worden genomen. Daartoe behoren de inschrijvingen van inschrijvers die niet serieus hebben ingeschreven. Degene aan wie het werk wordt opgedragen, doorgaans de laagste inschrijver, komt niet voor een afzonderlijke vergoeding van de door hem gemaakte inschrijvingskosten in aanmerking. De vergoeding wordt geacht begrepen te zijn in de aanneemsom. Evenmin komt voor een vergoeding in aanmerking de inschrijver die niet aan de eisen voldoet en de inschrijver op wiens inschrijving, inhoudende een alternatieve aanbidding, artikel 17, eerste lid, niet van toepassing is. Voorts komt bij het doen van meer dan één inschrijving de desbetreffende inschrijver slechts voor één vergoeding, op basis van de laagste inschrijvingssom, in aanmerking.

Om te kunnen bepalen of een inschrijver ook daadwerkelijk serieus heeft ingeschreven worden de enveloppen van de inschrijvers met de laagste inschrijvingssommen (maximaal tien), waarin zich andere gegevens bevinden dan de bij het inschrijvingsbiljet gevoegde gegevens, geopend, zij het dat opening pas mag plaatsvinden nadat de opdracht is verleend (artikel 42, vijfde lid). De aanbesteder dient de inschrijvers die voor vergoeding in aanmerking komen hiervan gelijktijdig mededeling te doen. Een en ander dient te geschieden binnen vier weken nadat het werk is opgedragen. Betaling van vergoeding vindt plaats binnen acht weken na de opdrachtverlening (artikel 42, zesde en zevende lid). In artikel 43 is aangegeven op welke wijze de vergoeding van de inschrijvingskosten wordt berekend. Daartoe is een viertal tabellen opgesteld. Voor de onderscheidene tabellen is gebruikgemaakt van ervaringscijfers zoals die bij de opdrachtgevers bekend zijn.

Tabel B geldt als 'standaard': standaardbestek zonder gegeven of verrekenbare hoeveelheden.

Tabel A bevat een opslag van 20% ten opzichte van tabel B teneinde het gebruik van standaardbestekken te stimuleren.

Tabel C bevat een korting indien de hoeveelheden door de aanbesteder gegeven worden en de inschrijver deze dus niet behoeft te berekenen.

Tabel D bevat een opslag van 100% ten opzichte van tabel B indien door de inschrijver (op onderdelen) een eigen ontwerp moet worden geleverd.

Voor de berekening van de vergoeding dient te worden uitgegaan van de inschrijvingssom van de inschrijver aan wie het werk wordt opgedragen.

Wordt het werk niet opgedragen, dan vindt de berekening van de vergoeding plaats op basis van de inschrijvingssom van de laagste inschrijver.

Ingeval de aanbesteder van de inschrijver verlangt dat hij een compleet ontwerp volgens een programma van eisen van de aanbesteder moet maken, zal daartoe een aparte overeenkomst moeten worden gesloten, waarbij voor de honorering aansluiting kan worden gezocht bij de

bestaande standaardregelingen zoals die gelden voor de architecten en de raadgevend ingenieurs, te weten de Standaardvoorwaarden 1997

Rechtsverhouding opdrachtgever/architect (SR 1997) en de Regeling van de verhouding tussen opdrachtgever

en adviserend ingenieursbureau (RVOI-1998), een en ander afhankelijk van de aard der werkzaamheden.

Voor deze situatie is geen tabel vastgesteld omdat tussen de te leveren inspanning en de hoogte van de inschrijvingssom geen nauwe relatie bestaat.

Hoofdstuk VII. Beslechting van geschillen

Artikel 44, geschillen Dit artikel is behoudens de toevoeging van een nieuw vijfde lid ten opzichte van het UAR 1986 niet gewijzigd. Het eerste lid rept over 'een geschil tussen de bij de aanbesteding betrokkenen'. Dit artikel beoogt de mogelijkheid te scheppen voor gegadigden, inschrijvers, aanbesteders en de betrokkenen die worden genoemd in het tweede lid van dit artikel om geschillen aanhangig te maken.

Opgemerkt wordt dat dit artikel het mogelijk maakt dat ook aanbestedingsgeschillen tussen gegadigden of inschrijvers onderling aan de Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland kunnen worden voorgelegd.

De statuten van de Raad bieden de mogelijkheid een geschil als spoedgeschil aanhangig te maken, waardoor, indien nodig, op zeer korte termijn uitspraken kunnen worden verkregen.

Bovendien is het mogelijk dat organisaties van aannemers met volledige rechtsbevoegdheid als organisatie een aanbestedingsgeschil aanhangig maken. Van aannemerszijde is gesteld dat een aannemer niet snel een aanbestedingsgeschil aanhangig zal maken aangezien dit mogelijk zijn weerslag zou vinden in zijn relatie met de aanbesteder. Een organisatie van aannemers behoeft hiervoor uiteraard niet te vrezen. Een en ander is aanleiding geweest in het UAR 1986 een bepaling op te nemen die het mogelijk maakt dat zo'n organisatie een aanbestedingsgeschil aanhangig maakt.

De leden 3 en 4 zijn in 1986, op enige aanpassingen na, ongewijzigd uit de reeds eerder genoemde U.A.V. overgenomen.

Met het nieuwe vijfde lid is gevolg gegeven aan de wens van opdrachtgevers en aannemers om te bepalen dat bij de beslechting van geschillen op grond van het UAR 2001 door een scheidsgerecht, bestaande uit drie arbiters, het scheidsgerecht wordt voorgezeten door een jurist. Volgens de statuten van de Raad zijn de buitengewone leden tevens jurist.

Artikel 46, inwerkingtreding Gelijktijdig met de inwerkingtreding van het UAR 2001 met ingang van 1 september 2001 treedt ook het besluit, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 4, eerste lid, van de Raamwet EEGvoorschriften aanbestedingen (Stb. 2001, 274) in werking. Daarmee is de wettelijke basis voor het Besluit aanbesteding van werken 1973 komen te vervallen. Door vaststelling van de Beleidsregels aanbesteding van werken, waarvan de inwerkingtreding eveneens met ingang van 1 september 2001 is bepaald (Stcrt. 2001, 113), is het regiem aangegeven dat de rijksoverheidsopdrachtgevers op het terrein van de bouw hanteren voordat zij tot het verlenen van een opdracht overgaan. Daartoe behoort ook de verplichte toepassing van het UAR 2001.

Artikel 47, citeertitel

De regeling draagt de citeertitel 'Uniform Aanbestedingsreglement 2001'.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, J.W. Remkes.

De Minister van Verkeer en Waterstaat, T. Netelenbos.

De Staatssecretaris van Defensie, H.A.L. van Hoof.